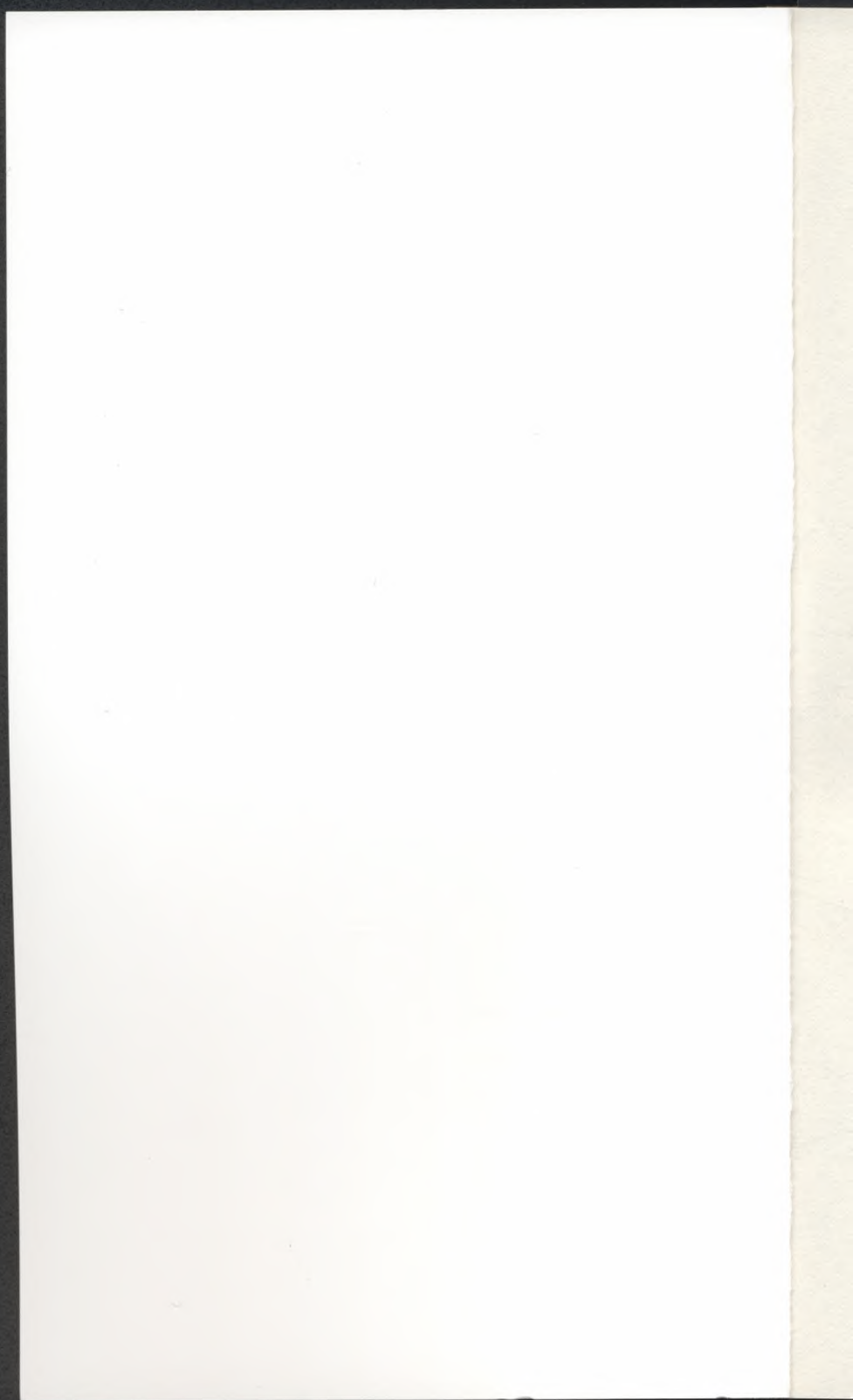

MC
266.633

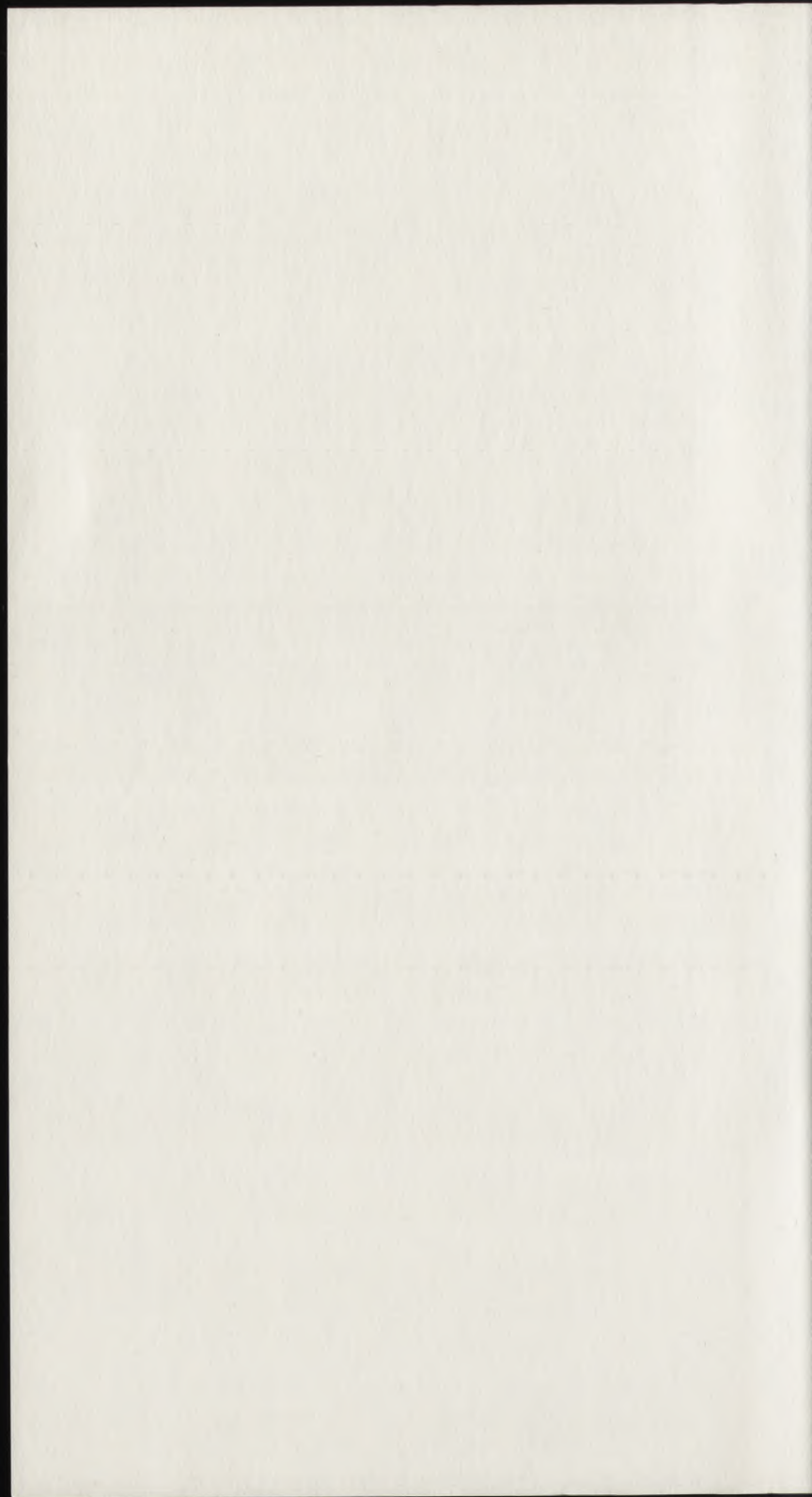
GYŐRI LÁSZLÓ
Láncra vert eső

KK NAP
KUT

Győri László

Láncra vert eső

GYŐRI LÁSZLÓ

LÁNCRA VERT ESŐ

Kalota Művészeti Alapítvány–Napkút Kiadó
Budapest, 2024

A kötet megjelenését támogatta
a Nemzeti Kulturális Alap

Nemzeti
Kulturális
Alap

MC 266. 633

2024

© Győri László, 2024
© Napkút Kiadó, 2024

Iniciálé

Nem szakmunka, egy ingyen projekt része,
forráskutatás nem előzte meg
levéltárakban, független szöveg
saját kútfőből, s nem tudom, hogy kész-e,

vagy töredék, mely úgy tör az egészre,
versről versre, mint hálós szerkezet,
melyet a pók egy zugban öltöget
oda-vissza a szögletek közé. De

lesz-e majd légy, melyet szövedéke
fogságba ejt, s a háló megremeg,
jelzi az étket, jól szolgált a kegy,
a véletlen, a préda tévedése.

A pók szerencsés, hallgat ösztönére,
nem rajta múlik, hogy mi lesz a vége.
Én nem terveztem, nem tudok illet.

A légy vagyok inkább a pók helyett.

Kiment a ház az ablakon

Tarka metlachis folyosó
kockáján csörgő morzsoló
ontja a sárga tengerit
májusi morzsolt hirdetik

világra szóló betűi
anyámnak ahogy kitűzi
ablakunkba mint a jó hírt
mely ezúton kitudódik

fekete fényes antracit
három ontja a lángjait
megannyi kísérteties
lidérc ajtónyitásra les

mind a három csak addig él
ameddig az a két tenyér
ajtót nyit nekik enni ad
a láng az élet ennyi csak

a kamrában hármas osztat
három rekesz egy a rozsnak
egybe búza egybe árpa
mind a jövőendő határba

de a határt elorozták
üres kamra üres ország
szelet kenyérjegyen élünk
édes Jézus légy vendégünk

kecske ödöng az udvaron
tejjé lesz az eperfalomb
tejjé a fű a ház előtt
meglegeli a színtetőt

kis kertben egész nyáron át
bugyborékol a borvirág
kibugyogja a szirmait
lecsuklik este újra nyit

padláson a marokszedő
ágból amely görbére nő
szemfüles ember lelte meg
annak ez éppen jó lehet

az ásó ha múlik az ősz
már nem a régi nyári bős
akár a költöző madár
kitelelő helyére száll

kapa fején a kapanyél
egész télen át henyél
tavaszra kiszárad lötyög
ékért vagy vízért könyörög

vödörben ázik reggelig
nyele megdagad vihetik
üti is már a kalapács
a kalapáccsal a kapás

telente szikra özönű
bakon bicegő köszörű
élezi a disznóölőt
a visítást ólunk előtt

fa derekán hosszanti mély
vízben forog a kőszegély
favágón áll mert lába nincs
a félkész mű hiába kincs

félkész örökre így marad
mert a játszma hatalmasabb
sürgetőbb örökre a sakk
minden biccenés emiatt

a kasza az eresz alatt
várja a búzát a nyarat
a nyár hahogyha érkezik
élet habosra élezik

idő múltával a búza
gondját nagyobbakra bízza
ezer évig millióig
eresz árnyékán halódik

a kaszaüllő mereven
hever a megszokott helyen
gyökér görcsébe ütötték
mert az sohase dülöng szét

a tokmány meg a kaszakő
nagy bujdosó jövő-menő
istállóablakba kövül
ahogy a pókhálóba ül

mellette csorba százéves
kihunyt ott felejtett mécses
a kanóc csutakja hobbant
avas bűdös zsírba fulladt

a fakampón durva istráng
húzza a múlás árnyékát
horizontot szűkre metsző
a két zsarnok szemellenző

a két oldalt letakarta
nem nézhettünk jobbra balra
csak előre vitt a kényszer
hol igékkel hol veréssel

góréből a kukoricacső
léc közül hömpölyög elő
forog csörög a morzsoló
morzsolódik a folyosó

a kert elé deszkapalánk
van fölhúzva mintha talán
azzal mélyen eltitkolnák
az évszázados diófát

az alma férges kukacos
de a kisfiú óvatos
úgy harapja a kis malac
kipöndörül a kis kukac

a sóska a lucernásban
nő a szétszórattatásban
mint a nyulacska meglapul
fülön csípi a gyermekujj

ez is meg az is erre van
itt van és olyan messze van
hogy már sohase láthatom
nyoma sincs de volt-e nyom

kiment a kert kiment a ház
vele a sok év az a száz
az a száz év eladódott
boldogtalanok a dolgok

a sok eszköz ember kettő
teli szekrény övszj kendő
tányér tető fában a szű
a sírokon a koszorú

kiment a ház az ablakon
kiment a négy üveglapon
szilánkokra tört mind a négy
fekete lyukba hull a légy

Az Aranycsapat a félhomályban

Meghalt Buzánszky, az utolsó.
Vele temették el
végleg az Aranycsapatot.
Zakariás halt meg legelőször,
aki Bern után nem játszhatott soha többet.
A majdnem tizenkettőből
mintegy Júdásnak, árulónak téve?
Kocsis gyanús körülmények között
Barcelonában a kórház ablakán kizuhant.

Hárman ülnek elől leguggolva:
Lantos, Puskás, Kocsis,
a többi mögöttük áll
mind-mind másféle pózban.
A labda Lóránt kezében.
A labda lelapadt, és vele a győzelem.
A fényes kudarc a mi hálónkba hullott.
Czibor – egyedül – kevésbé fegyelmezetten,
Czibor – egyedül – máshogyan áll,
mint a többiek: kezét összefonja.
Különbözik. Mi a szándéka, oka,
hogyan nem úgy áll, mint a többiek?

Mi rejlik benne? Többre tör?
A többiek is többre törtek.
Különböztek, a legkülönbek
voltak a végső vereség ellenére.

De kicsikartuk az újrajátszást,
eljött a várva várt győzelem
imbolygó zászlónyeleken,
a hosszabbításban elért
győzelemnek hitt diadal,
a bíró viszont gyors büntetőt ítélt,
lefújta a meccset,
elcsalta tőlünk az elérhető,
kapufélfa reccsent,
a kapufélfa bitóra változott,
legjobb játékosainkat
arra az oszlopfára húzták.

Aranycsapat voltunk a vereség ellenére,
mégis a legjobbak, a legkülönb tizenegy,
a legjobb, legmerészebb tíz milliós csapat.
A képen, amely rólunk készült,
máshogyan állunk, mint a többiek.

Félhomályba veszve él
Bozsik, Budai II, Buzánszky, Czibor,
Grosics, Hidegkuti, Kocsis, Lantos,
Lóránt, Puskás, Zakariás.

Kizuhannak egymás után az ablakon.

Két kéz

Ötvenhat ősze. Tizennégy évemet
lobogtatom a Fő utcán menet.
Lobog egy lány is, és hirtelen
az ő kezébe simul a kezem.
Nem nyúltam érte, egyszerre csak úgy
a kezem a kezére rákacsult,
a kezem a kezében elmerült,
úgy vitte egymást lélekkel kezünk,
a kezem a kezére ráborult,
boldog foglyokat vitt az őszi út.
Ő nyújtotta, kereste az enyém,
vagy a lázban, a lángokban én?
Mert lázasak voltunk, hajtott a láz,
a szabadság heve, szívdobogás,
a szívünk egymásban úgy dobogott,
érverésünk is együtt kopogott.
A tömeg zúgott, ment, ment, menetelt,
s eltört egymástól, a kéz odalett,
kezem kiürült, keze melegét
a sokaságban osztogatta szét.

Akinek igaza volt mindig

Mondhattam, szólhattam akármit,
mindig neki volt igaza,
az övé lett az utolsó szó,
nyomorult sorsa vigasza.

Szám íze keserű, lenyeltem,
amit jól tudtam, igazam,
hisz rugdalózni mindhiába,
igaza mindig neki van.

Kinyilatkoztatott. Tanítvány
tűr el így okító tanárt.
Mindent tudott, ismerte azt is,
amerre még a bölcs se járt.

Kiállhatatlan gőgje tette,
szánalmas gőgje tette, hogy
a végén magányába fullad,
a levegője egyre fogy.

Harminc évre rá találkoztunk.
Odajött hozzám félszegen,
mintegy szabadkozva, hogy most is
él. Már nem tudott élni sem,

de élni nyúlt, még visszajutni.
Emlékekkel törleszkedett,
de én egyre sem emlékeztem,
vagy nagyon is jól, mert a seb

nem gyógyult be, hogy hadakoztunk
egymással régen, valaha,
és azóta is egyre vérzik,
hogy csak neki volt igaza,

hogy mindig letarolt mindenben,
hogy csak neki volt igaza.
Szikár volt, megtört, menthetetlen.
Szelíd lett, halk és tétova,

csupa alázat. Nem esett jól,
hogy így ér véget az a per,
az a régi, amelyet egykor
nem kísért sosem a siker.

Nem mindegy már, hogy ki vesztett,
hogy kinek volt igaza? Nem
mindegy már, nem közömbös végül,
kié volt rég a győzelem?

Végül magamon szánakoztam,
miért is fájt a vereség
vele szemben, a világ ellen,
bezárva önmagam körét.

Ami nem változik

Szépen, ahogyan a búzaszál lefekszik
társaival végtelen kötegekben
a kasza nyomán, mely elszeli szárát
töve fölött egyforma magasan,
s megy tovább,
s ő lágyan elomolva árad,
lezökken, mert célját már elérte,
magva kész, bevégzett mű,
örölheti kő, vetheti gép,
hogymint új nemzedéke
kibújjon a földből, telet átvészelve,
tavasszal duzzadozva,
hogymint nyúlánk és kalászető legyen,
s jöjjön a kaszás, ki rendet vág benne.
Rendet! Szép terítést a földön,
mely a még álló szálakra hanyatlik!

Mint minden képzet, megrögzött emlék,
feltűnik, felbukkan újra meg újra,
elsétálok rajta mezítláb, csúsztatott talppal,
hogymint ne sértsen bokáig a tarló.

Kit mi ért gyerekkorában,
arra sétál, azt nem felejt el.
Nem változtathatók rajta,
onnan veszem. Vagyok, aki voltam,
a szárhanyattató.

S mi lesz belőle? Mind mit ér?
Mutatja végét a kezdet?

Két négysoros

Tűz

Kigyulladt a disznóól. Rohantunk oltani.
Mintha a Notre-Dame gyulladt volna ki.
Mint évtizedekkel később csakugyan
az irgalmatlanul hatalmas faluban.

Sztráda

Délibáb nő az akácok helyén,
a dűlőúton sztráda nyúlik el,
fizessen, aki erre jön. Én
megfizettem. Büntessen, aki mer.

Lámpa Brúnó rekonstruált éjszakája

A talpfák lépcsőin jődögélt,
kátrányos, telített talpfák
bűzében. A közökben
sanyarú, korom lepte gaz kókadt alá.
Kétoldalt a lehulló szikráktól
meggyulladt a száraz, nyárvégi fű,
mint ellentűz a tarlótűz előtt.
A szárnyvonalakon át bandukolt,
az egyik végén egy kisváros gombolyagja állt.
Az indító vasútállomás
olyan ősziesen avarba hulló, gyötrő, elhagyatott,
hogy oda nem tér vissza többé.
Mintha minden talpfát fölszednének
mögötte lépésenként.

Már esteledett, amikor elindult,
az utolsó vonat elől kitért,
a mozdony vastag füstje
kormot, egy súlyos szemcsét csapott a szemébe,
és nem látott sokáig.
Óvatlanul megdörzsölte,
még mélyebbre bújt a szemhéja alá.

Ment, csak ment egész éjszaka,
és akkor elé állt a város.
Az lehet, az, de olyan fáradt volt már,
hogy alig tudta elolvasni
a városszéli állomás nevét.
Csak megálló, hiszen egyetlen kicsi,
földszintes, málló vakolatú épület volt,
és nem a pályaudvar.

Csak botorkált, botladozott
a megvasalt talpfákon,
a két erős pánt
gyűrűként fogta össze őket.
Újabb kietlen megálló következett,
s nem tudta, hány, de hány jöhet még.
Lehajolt, a sínre tapasztotta fülét.
Pillanatnyilag jó ötletnek tűnt.
Zeng-e, rezeg-e, jön-e már messziről
a korai vonat?
Ez már a hajnal valószínűleg,
ez a derengés nem a lenyugvó napé,
nem a végső, utolsó, földszéli fényeké.

Itt van már közel, már itt lehet közel,
ahová esetleg jutni szándékozik.
Sűrűsödnek a sínek szálai,
kereszteznek egymást,
kivágnak jobbra-balra.
Váltók súlyos korongjai fenyegetnek.
Nyomja le a kart? Nem teszi.
Megy tovább, üvegcsarnokot lát,
nagy üvegcsarnokot. Ez volna az?
Bizonyára az.

Tétován lépked. Hogy lehet innen odaérni?
Nincs szabad hely többé.
A sínek telítve hosszú, állongó szerelvényekkel.
Elsurran köztük, az üvegbuborék alá ér.
Már-már tömeg az érkezők, indulók állaga.
Egy lesz a tömegből, beleolvad.

Talán hét óra van. Értelmezhetetlen.
Pontatlanul és esetlegesen érkezett
ide a talpfák lépcsőfokain.
Senki sem várja, minek is.
Magamagában, egyedül.

Pályaudvar

Sűrűn, sötéten bugyborékol
a csarnokban a tömegtéboly.
Egy vonat merül be,
egy másik már toporog.
Hirtelen fölismersz
valakit.

Hiszen ez Ella,
közeli rokonod.
Arca anyádé minden
részletig.

– Rákos vagyok – mondja egyszerűen.
A hírhedt kórházban kezelik.
És elvéted a napot,
egy nappal később utazol haza
a néptelen, a kihalt temetőbe.

Öten öt vaságyon

Majd ez se múlik el.

Poloskás kollégiumi szoba.
Kollégiumi poloskás szoba.
Néha ciánnal űztek ki belőle.

Öten öt vaságyon.
Egyedül én vagyok elsőéves,
a többi már lassan végezőben.
Jakab, aki Károlyra változtatta keresztnévét,
egy nagy király nevét viselte azontúl.
P. J., aki fölött az emeleti ágyon aludgattam,
az első reggel rám szólt:
– Ne rázd azt a rohadt vasat,
majd én beágyazok.
K. P., az okos, jószágos fiú,
akit hátba vágott a gyerekparalízis.
N. I., a híres költő öccse,
aki maga is verset írt,
idővel nevet fog szerezni magának,
s hogy ne testvére, önmaga legyen,
Á.-ra váltotta át az N.-t.

A szomszéd szobából B. I.
hozza egyre újabb meg újabb verseit.
Elbűvölt velük, később az egész irodalmat.

Csak egy félév,
de a legemlékezetesebb.
Messziről jöttem, hihetetlen,
hogy köztük most itt vagyok.
Csak az érzi át, hogy mit jelent,
aki maga is egy másik világból érkezett.

Ez az írás a szalagon,
amely a szoba fölött lebeg.
És boldog vagyok, ahányszor
olvasom.

Párhuzamok

Tizenkilenc éves vagyok.
Nem lettem csoda. S nem sajog.

Huszonhat esztendő vagyok.
Élek, ágyamban szunnyadok.

„Harminckét évem elszelelt.”
Észre se vettem, hogy letelt.

Már negyvenkét éves vagyok.
Élek, új előtt ringatok.

Ötvenhárom éves vagyok.
Nem hordok ezüst sisakot.

Meghalt, és máris utcanév.
Számolatlan jön évre év.

Egy szál ember a hold szívé.
Gyullad a kerek esti fény.

Egyetlen árnyékot vetek.
Döndül a hold, a szívetek.

A véreb

Négy éve szakadt le az ötvenhatos ősz.
Tajtékszott, üvöltött, mint egy eszelős.
Fölkapott, bottá gyúrt egy irodalmi lapot,
s verte az asztalt, hogy csak úgy csattogott.
Elsősök voltunk, így indultunk neki.
Ilyenek lesznek a tudomány berkei?
Nyakunkba kapjuk a gyűlöletet,
gyűlölnünk kell majd a szeretet helyett?
Ez is egy óra? Az indexbe kerül,
hogy meggyűlölünk egyet a sok közül?

– *Azt képzeled, hogy bármit írhat ez?*

Megrettentünk, nem hallott semmi nesz.
Mi volt a lapban, amivel csapkodott?
Egy vers attól, aki *egyetlen mondatot*
írt, de az hosszú volt, rettenetes,
a zsarnokságról, ívesen veretes,
bármelyikről, melytől a zsarnokok
nem kapnának mást, csak idegrohamot.

Ötvenhat után a költő hallgatott,
nem beszélhetett, meg nem szólalhatott,
talán ez volt az első vers, amely tőle megjelent
egy lapban, s hogy közlik, tudtuk, mit jelent,
azt, hogy nem néma, van,
röviden ír, nem olyan hosszasan,
de él, ír, valamit most is üzen.

Hogy mi volt a vers, nem emlékezem,
amiért az ember úgy üvöltözött,
hogy még most is hallom, üvölt és hörög,
bottá sodorja a lapot, mint a gumibot,
kezelében a vers éppúgy csattogott.
Kire bot, mire bot?
Magát verte, amikor csapkodott.

Talán a *magánszorgalmú kutya* volt,
a *nyaralási emlék*. Már végleg elosztott
bennem a vers maga. Az lehetett,
amelyben üvölt, nyí, hempereg az eb
eszélős dühében, hogy végül a gazda,
maga a gazda rúgja csizmaorral hasba.

Még akasztottak, még szorult a kötél,
még egy utolsót felvont a hóhér,
talán éppen annak a napnak a hajnalán
rángatózott görcsben a bitófán.

De erről nem beszélt, a tajtékjai
másra folytak le, elrondítani
kihabzó nyála köpeteivel.
Végül őt is a gazda rúgta el,
a gazda rúgta hasba ezt a marconát,
de akkor még nyáladzott tovább.

Magától? Maga a gazda eresztette ránk
láncról levéve idomult, betanult vérebeit
a megszökött, elfogott szolgákra megint
a nagy falka gyarmati kutyát.

Leples gyémánt

Egy és rendíthetetlen kitéphetetlenül.
Tarka sorsunkat sorsa letakarta.
Nem élt, csak volt, ameddig lehetett,
hogymeddig, ő szabta ki.
Élet és halál fölött lebegett,
mindig ugyanaz volt,
hihettük, örökké.

Ugyanazzá vált az első pillanatban,
nem rohant, nem láttuk csíkjait,
sohase ment és vissza sose tért,
egyhelyben állt, ha van egyhely,
ha testnek ilyen képe
egyáltalán elképzelhető.

Hogymindig ugyanaz,
végül elviseltük,
ez az az ember, aki nem változtatható,
akit nem lehet kibillenteni.
A legmélyebb értelmű
leples gyémánt.

Akkora lélek, hogymuszáj elviselni,
és mi nem nyögünk belé.
Sorsunkat nézi, milyen tarkaság!
Minek szenvedtek, kérdezi,
minek a tele tál,
minek a kanálkopogás
a tányérok alján?

A tükör

Tükörbe fullad.
És visszatükröződik.
Életnek látszik az, ami halál volt.
Rengeteg a tükör,
a helyiség azzal van tele.
Melyikbe fulladt,
a hátul meredőbe,
vagy az előtte levőbe?
És kievickélni próbált-e előtte?
Vagy hagyta, hogy a tükör csak sodorja,
mert úgysem tud úszni,
hát akkor minek csapkodjon? Minek?
Nem tudja, milyen mély,
de nagyon mély lehet.
Azt viszont tudja, érzi, hogy hideg,
elrostokol benne még egy darabig,
aztán, mi jöhet akkor?
Az elernyedés,
a megdermedés,
egy nagy jégtábla cikkcakkos éleivel,
ha tél van.
Mert az lesz, amikor a tükörbe fullad.
A jégfény elsötétedése.

Egy-két-há!

Egy-két-há! Parkokban hallani néha,
így iramodnak neki a gyerekek.
Itt a startvonal, fussatok,
hadd lássam, ki ér elsőnek a célba!
Én vagyok a ti célotok,
érjetez utol sebes lábatokkal.
Vizslatom figyelő szemekkel
a leggyorsabb szökellőt.
És megszólítom: gyere hozzám
a futószakosztály edzéseire.
Kiválasztottalak.
Ne azt nézd, hogy rossz a térdem,
hogy már nem vagyok az a szélvész.
Tudok futtatni, hogy kiköpöd a tüdőd,
elátkozol, és én újra meg újra
zaklatlak, futtatlak körbe-körbe,
s mérem az időt.
Vár a bajnokság, elsütik a pisztolyt.
Nem *egy-két-há*, pisztolydörrenés.
Úgy fuss, mintha rossz lábammal,
botot hajítva kergetnélek.
Megöllek, ha utolérnek!

Vagy választod a céltalan futást?

Iramló idő

Mindig akad egy, aki hamarabb
futja le ugyanazt a távot.
Őrizni hiába sóvárog,
jönnek mindig új meg új agarak.

S hihetetlenül iramlík az agy,
az ész, az elme sose látott
dolgai hajtják a világot,
észveszejtők, szelídek, gonoszak.

Új meg új tankok, melyek mialatt
a földre egy fény se szivárog,
sötétben is egzaktan irtanak.

És új eszmetan, cibálod,
aligha érted, akár tenmagad.
S nem ér véget a szertelen szalag.

Előrejelzés

A Magyar Távirati Iroda fennmaradt lapja.

1987. augusztus 27.

Cenzúrázta, jóváhagyta V. J.

csütörtökön többnyire gyengén,
pénteken – főként délelőtt
gyakorta erősen felhős lesz az ég,
szórványos zápor, zivatar várható.
a délnyugati, északnyugati szél megélénkül,
pénteken, főként a Dunántúlon
viharossá fokozódik.
a legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet
12 és 17 fok között,
a legmagasabb nappali hőmérséklet
pénteken 22 és 27 fok között alakul.

Túléljük ezt is.

Pimodán

Hová lett az én magyar Pimodánom,
a pohárkoccanás,
a fölhajtott kortyok gégehorzsolása,
a homlokzúzás részeg elesésben,
a sok szánom-bánom?

Egy üveg whiskyt egyetlen éjszakára,
csak egyetlen üveg italt,
egyetlenegyet,
hogy újra ugyanúgy
jól lerészegedjek,
és ne legyen semminek határa!

Hajnalig egy magányos szobában
üritsem ki fenéig a whiskyt!
Értelmetlen, otromba éjszakák,
jöjjetek vissza,
roskadjak magamba kopáran!

Nem volt szép mutatvány,
ahogy tántorogtam,
nem lennék most se szebb
iszonyú mámoromban.
Csak dadognék, de azt dadognám:
voltam.

Kereszt az erdőn

Viszem az erdőn keresztben a létrát,
Így rendelte egy méltatlan úr.
Lehetetlent parancsolt rám,
S én cibálom nyögve a létrát
Verejtékesen, mogorván.

Az erdő reng, úgy dől hatalmas erővel,
Hogy recseg a szálfa, rám szakad,
Botlok, de húzom a létrát
Keresztben, mindig csak keresztben
A rengeteg sűrűjén át.

Méltatlan úr és méltatlan favágó,
Vonszolódunk és izzadunk.
Parancsunk a lehetetlen.
Én akartam, vagy ő akarta
Keresztünk a rengetegben?

Stabat arbor

Jaj annak, ki elültette,
jaj annak, ki dédelgette,
ápolgatta, nevelgette,
százszorosan jaj neki.
Aki kertje édenében
szarvasoktól óvta télen,
óvta, óvta mindhiába,
kérgét szarvas lecibálta,
bőven hulltak könnyei.

Nagy aszályban járt a kanna,
öntözgette, locsolgatta,
nemcsak az Istenre hagyta
kicsi fája életét.
Növekedjék jó magasra,
jó magasra, sudarasra,
hozzátette két kezét.

Két kezének, két karjának
munkáját is, a kis fának
áldozgatta verejtékét,
aggodalmát, kesergését
hosszú, hosszú évekig.
Bízott egyre, a bizalma
vége lőn majd a jutalma,
arra vetett, egyre arra,
hogy Istene el nem hagyja,
a fácska megnőttetik.

Kihajtott minden tavasszal,
lombot hajtott a szilaj gally,
nőtt a törzse sok arasszal,
hűvös árnyékot vetett.
Amikor egy szörnyű évben
hernyó lepte sűrűjében,
minden egyes kis levélen
hernyó rágott, szenvedett.

Rábízta az Egyistenre,
hátha egyszer vége lenne,
nem ő tette, Isten tette,
összedőlt a sokaság,
hiába rágott kevélyen,
mind messzetűnt hevenyében,
lombot sodort ki az ág.

Nem jöttek új falánkok,
oszlopra tett magasságot,
káros szarvas messze hágott,
így indult meg ellenük.
Lélegzett a lomb, a kéreg
beforradva újra éledt,
újra éledt az ígéret,
vállalása teljesült.

Biztos lett a buzgó éden,
nem járta már gonoszképpen
káros szarvas minden évben,
duzzadozhatott a fa.
Duzzadozott, tetejében
fészket rakott egy-egy ében
varjú, holló feketében,
édene bizalmasa.

Dolgát, sorsát tetejezte,
a robotját befejezte,
elvégezte, amit kezdte
sok-sok évvel ezelőtt.
Már egyébbel bíbelődött,
kicsinyekkel telítődött,
már a fával nem törődött,
éve száma egyre nőtt.

Virág szirma, virág bojtja
kíváncozta, óhajtotta,
csak az illat, az hajtotta,
édenében édene.
Mentek, jöttek az esztendők,
ásott fája mind nőttön-nőtt,
minden évre új köszöntött,
telítődött mindene.

Jöttek váratlan hóhérok,
nagy paranccsal jövő ácsok,
nyílt a kapu, kard villámlott,
derekára balta vágott,
ásott fája fűre dőlt.
Életét hogy megszakaszták,
a gallyait legallyaszták,
azon helyben megfaragták
hamarjában, sietőst.

Jaj a fának, jaj a kéznek,
jaj magának, jaj a vénnek,
jaj, hogy eljött már a végzet,
keresztfának kiszemelték,
ácsolatjára feszítsék
Jézus Krisztus drága testét
hitetlen hóhérai.
Jaj annak, ki gödröt ásott,
fát ültetett, most lássátok
a világi gonoszságot,
jót arossza dönti ki.

Bontott keresztfa

Bontott keresztfa nem kell senkinek,
a régieket senki se veszi meg,

hiába akadna köztük nem is egy,
amely tartaná még az ízületeket,

csak ki kéne válogatni a többiek közül,
igaz, a jóból egyik sincs fölül,

alul hányódik szögekkel tele,
mintha volna saját szégyene,

csak vállalni kellene egy kis kockázatot,
hogy a rozsdás szög ujjába kapni fog,

de nem jön érte, bizony, senki sem,
kevély lett mára az emberi nem.

Az összehányt feszület előreláthatólag
egymáson hever, és egyre-egyre korhad,

a szálakban futva nő benne a bűn,
gúnyolódik a jón, a keresztény hitűn.

És odajut, hogy bűnei miatt
az inkvizíció máglyájára jut?

De én, akit már megbontott a hosszú
létezés, tudom, Istené a bosszú.

Szembesítés

Csak a nagy monitoron láttam.
A bírónő álpulpituson ül
komolytalan, köznapi ruhában
tárgyilagosan és szenvtelenül.

– Fölismeri? – Kérdezte. – És én
válaszoltam, igen, fölismerem,
ő volt a tettes, és már elmesélném.
De csak annyit mondok rá: – Igen.

Gyűlöl-e, hogy fölismerem, érte?
Beismeri – habár senki se kérdezi –,
már büntették. Ez volna az érve?
Minek mondja, nem tesz jót neki.

– Ezt az embert nem láttam soha –,
mondja, de nem néz a szemembe.
Eszembe jut kicsit a Biblia,
helytelen, hogy az jutott eszembe.

Lecke

Rám nézett a sörény alól,
elfordult unottan,
és hatalmasat zúdított
a szemem közé. Töröltem
kétségbeesetten a büzt.

Csak az voltam, amin megjelölte,
idáig, ne tovább, itt van a határ,
tekinteted, amely behatolt a ketrec szentélyébe,
ne merészeljen ezután soha többé
átlopakodni rajta.
Eloldalogtam, akár a sompolygó hiéna,
megtanultam a leckét, hogy minden hiába.
Ahol ő van, ott nem vagyok én.

Rezervátum

Még oroszlán-híja bozót.

De jönnek a ragadozók,
iramlik mindenén át
fűben úszva a nyurga gepárd,
az oroszlán lapul, üldöz,
leüt, nyom, szorít a földhöz,
megfojt, szétszaggat, zabál.
Itt van a tőke, s itt van a bárd.
Evődik a fű, evődik a nyáj.

A tág csillagközökben
a legnagyobb menhely a Föld,
a védett vérfürdő.

A kígyó

Egy intézet emlékére

Hatalmon bármi elpusztítható.
Csak konok, folyamatos,
kitartó gyűlölet kell hozzá,
néhány évtized igyekezete.
Mint a boa fojtja meg áldozatát
lélegzetről lélegzetre,
mígnem kiöli belőle végleg az erőt.
De nem tudja lenyelni,
megakad a torkán.
A szájából kilógó áldozattal kúszik
a poshadó mocsárban.

A rög

Milyen földhöz ragadtak vagyunk!
Legfőbb hányadunk a rög.
Nem szállunk oldva, nem suhanunk,
utunk a tapasztó gyalogút,
és fölöttünk mennydörög.

Sokan vannak a légiesek,
mi is akartunk lenni, de
ami fönt van, minket lenyesett,
a földhöz vágtak az istenek,
hogya ne jussunk messzire.

Részünk a súly, a súly ketrece,
elzárolt a drót, a rács
nem ereszt, a rése kicsike,
melyen át ki kéne szöknie
lengé részünknek, ha más

részünk, az összekalapált,
tömör, súly verte, nehéz
felünk, a nagyobbik idezárt,
itt gunnyaszt, a rácsok hajlatát
egyre görbíti a kéz.

Mind szűkebbre. Ilyen a bilincs.
Rángathatod, a perec
a csuklón mind szorosabbra ring.
Hogya szabadulnál, sohase hidd,
és szabad már nem lehetsz.

Volt példa rá, tengerbe zuhant,
merthogy túl messze repült,
a tenger hulláma lett a hant,
érintette csupán a magast,
csak hallotta, szól a kürt,

az égi harsona. Istenül?
A rög végig benne volt.
Nem a Nap, nem a láng fölül
tette, hogy följobb már nem röpül,
rögöt mindhiába old.

A szárnyban is ott alszik a rög,
a lélek se az a rész,
mely könnyűvé tenne, lepörög
rólunk, hiszed, mint por ha föld,
a lélek is túl nehéz.

Sohase lebegünk, de nem ám,
a súlytalan állapot
Földön túl, az égi karimán
a világűrtől lopott
játékszer, rög vágya ég után.

A hírhozó

Parázs a kőkör átizzott öblében,
föl nem lobbanó parázs.
Csillagszalasztó este van,
kengyelfutó a meteor.

Jön, jön a levegőn át,
közel a földhöz megszakad
a kengyelfutó meteor útja,
a hírhozó nem ér el ide.

Közöttünk itt ül a király,
várja a hírt a háborúból,
győzött vagy vesztett a légió,
s a hírhozó meghalt.

Most nem tudja, visszatérnek,
vagy vissza már soha,
meghalt a végső kengyelfutó,
mielőtt ideért.

Háború

A háború idején születtem,
de a háború csak éppen meglegyintett,
gyerek voltam, a véres szüretben
nőttem, de vérem az érben keringett,
nem volt sebem, amelyből folyt volna,
nem ért golyó, messze, messze szisszent,
békésen éltem, mintha béke volna,
a háború hír volt, a nagyok komisz dolga,
én a pólyában dehogy tudtam mindent,

de az idő véres idő volt, a távolban
háború járt. Mi volt a háború? Ma emlék,
hogyan éltem már akkor is, hogy voltam,
semmit se tudtam, csak voltam a jelenlét,
nem tudat, csak érzet, ösztön kiskoromban.
De jó, hogy így volt az a rég, a nemrég.
Csak most tudom, hogy vér folyt patakokban.

Könyv, könyv, csak egy sor olvasmány,
csak az volt a háború. Meg amit meséltek.
Hogy román lovak dübögtek a szalmán.
A tisztek száján rúzs volt. Ezek az emlékek.
És most a messzi, közeli Ukrajnán
háború gyilkol. Az idő hova tévedt?
A nagy honvédő egy másik honra támad.
De jó, hogy itt élek,
és ide nem ér el, ilyen jót remélek,
s béke lesz újra életem apadtán.
Azt remélem, nem lesz soha csajkám.

A rossz hit

Megint egy öngyilkos.
A járdán összetörve.
S a háború mit hoz?
Hogy pusztít a gyilkos.
Ott élni akarnak,
itt meghalni akart csak
újra egy ember.

Ágyúk, rakéták dörögnek,
amikor – hittük pillanatra –
úgy látszik, rosszul,
hogy már soha többet,
hogy Európa nem süllyed újra
háborúba.

Nem volt elég a pusztulás
a Földön
milliószámra? A járvány,
amit nem hittünk, hogy jön-jön,
mégis jött – azt is rosszul hittük.
Hát rosszul hiszünk mindent?
És a kettő együtt?
Dögvész, ragály és háború?

És ez is, ez a látvány?
Egy öngyilkos halála a járdán.
Vérben és összetörve.
Értelmetlen és kitervelt halál,
és mindez egy napon!

Ő csak egyet ölt, magát,
ha ugyan vigasz.

A veszély

Ki meri a veszélyt megérinteni?
Ki mer szembeszállni, ki olyan hőroszi?
Ki meri vetni magát a sűrűjébe?
Ki meri a fájdalmat, a sebet
magára húzni egy szál jutalomért?
Ki meri a veszélyt leszakítani?
A veszély sűrű, tömör, bonyolult gubanc,
rángathatod ugyan, soha nem ereszt el.
A veszélyen egy szál rózsza nyílik,
meredek szakadék alatta.
Zuhanj bele, vérezz,
vagy légy magad veszély!

Az ember él

Az ember él, járkál odakint,
odakint, mert nehéz idebent.
Szabadulna, de mit szabadít?
Magát? Ezt a gyanús idegent?

A megmentés javát keresik,
élelmet űz a lélek meg a test
üzlettől, szűkösen, üzletig.
Túlélni, csak ezt túlélni, ezt.

Járálnak, arcukra forr a maszk,
ugyanazt hordja mind, ugyanazt,
egymásra néznek és a maszk alól

tompa hangot szűr a levegő:
– Túléljük. Hogy vagy? – És azt mondja: – Jól.
A vigasz a lélegeztető.

Odi profanum vulgus

Ideköltöztünk a falusi házba.
Hány hete már? Távol, messzire
a mocskoló tömegtől.
Itt nem hordunk védelmünkre maszkot,
itt nem kell Horatius,
a gyűlöllek: távol légy, alacsony tömeg,
itt csak fülelünk a hírre:
naponként hány halott?
Járjon a járvány a világban,
mert hiszen jár a hanyatlató ragály,
mi álarcot nem öltünk magunkra,
arcunk födetlen, mint most az ég.
De ideje félni, meg is rendülünk:
aki tűzifát hozott a szomszéd faluból,
kórházi ágyon fuldokol.
Kézfogással üdvözöltük egymást,
és most várjuk a barbár jövetelt.

Az évad belsejében

Milyen meleg van! De meddig?
Kocsonyásodik a sűrűre főtt levegő.
Már hullanak a diófa levelei.
Egy-egy már levedlik,
érzi az ősz közeledtét.
Jobb előbb, mint későn.
Nem a sokasággal tülekedve.
Ritka közökben hullani,
csörögve egyet szárazon,
amint a fűre zökken.
Már a fa ágán elaszni,
zsugorodni mértéktelen gőggel.
Minek válni görbévé, avarossá
elévült ízületeimmél,
minek billegni még tovább?
Bicegni aszott levélnyelegeken?
Így szólni: itt a vég,
de még innen a vég előtt?

Milyen rekkenő, milyen forró
a nyárvégi levegő!
Leülepszik, mérsékletesen romlik el
az évad belsejében.

A fekete lyuk

Még nem hallottam semmit sem felőle,
de már megcsapott a fekete illat,
a harmadik szomszéd kényes udvarában
a roppant üstben főtt a szilvalekvár,
a roppant égen már haldokolt
a sebes szárnyakon önmagába omló
sötét galaktika rendje,
kölcsonerők keverték az űrben
a roppant galaktikát,
az édesség egyre sűrűbbre vált
a kölcsönasszonyok lankadatlan
fáradtsága nyomán,
idelenn a hatalmas udvaron,
odafönt a terjedelmes végtelen szögletén,

a padlásra vetett rézüst is fényleni kezdett,
főni indult benne a heroikus lekvár,
már este volt, kora este,
az Esthajnalcsillag fölkelte az ég alján,
sötét volt már, sötét,
s a fényes kölcsönkarok
egybeestek a telihold sugaraival,
a téglából rakott üstházba süllyedt
az öblös rézedény, agyaggal körbe nyomva,
heroikus karok keverték meg nem állva,
elvonult a szemek látköréből a Vénusz,
de a karok még egyre-egyre jártak,
éjfél felé az üstben mint fekete lyukba
omlott magába a roppant galaktika,
és mindent elnyelt a homorú sűrűség.

Elsüllyedt a harmadik udvar,
eltűntek a kölcsönasszonyok,
és én magamba roskadva ültem,
mint túl az altatáson,
és föleszméltem az éber harmaton,
s kértem az ismeretlen, a nem tudott erőt,
hogy ne nyeljen el egy őszi éjszaka.

A szarvasok dala

Sokan vagyunk, és egyre-egyre többen,
bolyongunk szomjan, zörgünk éhesen,
a föld kopár, nincs semmi élelem,
agancsunk már mind kisebbre töpped.

A düh lepi be burjással a földet,
ez nem a párzás dühössége, nem
az ugraszt most, a halálfélelem,
az éhség akaszt megvadulva össze.

A földek körül végtelen kerítés,
tilosban áll az incselgő eleség,
a harsogó szár, egy falkának elég,
de falkánk nő, a gazda jól elintéz.

Alászálltunk, bejártuk a falut,
kerestük a kertben a veteményt,
és amikor éjjel a falu elaludt,
rozzant kerítés állt csak elibénk.

Átúszunk rajta az éj habjaiban,
gyümölcs vár, a fa hajtásait
letépik csöndben finom ajkaink,
kifosztjuk a kertet, bármit, ami van.

Nyújtott testtel úszunk észrevétlen,
úszunk, úszunk a tilalmason át.
Alszik minden, alszik az almaág
alázatosan Isten édenében.

Tömött zöld sor kínálgatja ízét,
zsenge cső a karcsú kukoricán,
mikor mi van, sorban, egymás után
borul elénk a gazdag teríték.

De megindult ellenünk a hajsza,
a drótkerítés egyre magasabb,
agancsunk a hálóban fönnakad,
vergődünk benne, s tudjuk, hogy mihaszna.

Túl sokan vagyunk a tető erdejében
a kószálók, a bolyongó vadak.
Ígértetek, s mi hittünk. Emiatt
sokasodtunk a csillagok tövében.

Jöttünk s megyünk silány, rossz hazánkba,
a ti hazátok örök tilalom.
Nálatok fű, fa, minálunk a gyom.
Agancsunk árán úszunk a halálba.

Űzve, kétségbe esve

Űzve, kétségbe esve
nyílnak ki reggel, este,

kinyílni úgy sietnek,
szirmuk is belereszket,

nyílni, csak nyílni gyorsan,
fürödni jót a sorsban,

amikor még a nyárban
nincs tűz a napsugárban,

amikor még a napfény
nem tör le, mint az önkény,

nem küldi megölőjét,
gyilkos sugara törét

nem mártja még a szívbe
kelyhükben megmerítve.

Csak addig nyílnak, addig,
míg nyílhatnak szakadtig.

A merőleges tűzben
csüngnek a déli bűzben,

mint száműzött, csalódott,
kifacsart fölmosórongy.

Jön a szürkület, este,
űzve, kétségbe esve

nyílnak, kinyílnak újra,
tapogat szirmuk ujja,

mi van alatta halvány,
fakuló öblük alján.

Lassan magába fordul
mind-mind a szirmokon túl.

Kelyhük mélyéből a kised
fölsír, úgy tekintget

a holt sziromra, mintha
bölcsőben ingna, ringna.

Elalszik, megriadva
fölsír a föld alatta,

tél jön, de mire képes,
minden annyira kétes,

lesz-e, ki földet ásna,
lesz-e majd földi mása

virágnak, mindeneknek,
lesz-e még újra kezdet,

úzve, kétségbe esve
nyílik-e reggel, este?

Kert

Szálldosnak, nyüzsögnek a rigók,
tépik, csipkedik a málnát.
A bokrok mintha maguktól kínálnák,
szedd magad, és fald föl a bogyót.

Szedik is, zörren is egyre a bozót.
Nem sajnálom, ha ők nem sajnálják
nyáron a tolvajtól a málnát,
ősszel a mogyorót.

A szükségesnél a kert többet ont.
Bokrai közt egy kövér nő járkált,
joviálisan megrengett a hája.
Legyintett s ment, elhagyta az ábránd.
– Hadd vigyék, eggyel kevesebb a gond.

Megérett a kert, megérett a málna.
Nagy lelke, buborék, mintha égbe szállna,
s vinné bokrostul az egész kert rigót.

A virágillat árján

A virágillat árján
egyre gyakoribb a róka,
s közbül egy keselyű.
Szúrósabb lett idén a boróka,
és apadni látszik a derű.

Valami viszi az ólból a tojást,
beássa, elássa, üres héjat vet ki
a száraz gazkupac, a föld alja,
újabb veszteségül.

Találgatjuk a megrögzött szokást.
S hogy mit tettünk, mit hordunk magunkban?
Omlunk, romlunk, talán rossz napunk van?

Róka, nyest, menyét jár, oson a kertben,
jön-megy, tűnik el meg vissza,
s fekete árnyékkal egy lassú keselyű.
Úgy látszik, dög van a közelben.

A lenyakazott rózsa

Egy piros rózsafaj nyugszik a fenéken,
egy gödröcske mélyén, amelyet
egy kutya kaparhatott ki serényen
egeret érezve rózsa helyett.

Akkor erre még nem hevert a rózsa.
Egy egér cincogott valahol
a mélyben, de még nem dőlt el a sorsa,
a kutya még csak kapar, szimatol.

Zsákmányt remélve a földet kikaparta,
maga mögé rúgta szertesztét,
és elkapta végül, vagy el se kapta,
a munka, meglehet, véget ért,

ki tudhatná, de megásta a gödröt,
a gödröcske pedig megmaradt.
A fű bár sarjadva nőttön-nőtt,
még nem nőtte túl a kis lyukat.

A kutya elment, és most a gödörben
egy rózsafaj, egy lenyakazott
rózsa nyugszik még szirmokkal tömötten,
még szét nem szakadva, nem halott.

A szirmai még egymáshoz tapadnak
frissen, üdén, még egészben él
a rózsafő, még szinte csupa harmat,
hasonlíthatatlan szenvedély

ez a vörös, ez a vérszínű, boldog
sugárzás. Ne tudja! Az imént,
csak éppen hogy elhagyta a boltot,
és letépték sírva a fejét.

Idevetette, idehajította
a csalás, a megcsalattatás.
Itt nyugszik, itt, a temetetlen rózsza,
a szerelem és a meghalás.

Kopár sziget

Kapott egy akkora pofont,
a végítélettel rokont,
hogyan lezuhant a porba.

Amikor már nem bírta tovább
vinni a súlyt a váll meg a láb,
hordozni bármit, venni a lépteket.

Amikor minden nyilvánvaló,
minden sívó, minden szál fakó.

Amikor eljött a legelső halott,
és szükséges, kellő a halottsirató,
ő adott akkor egy keserű pofont
azzal, hogy a fakó, nyomorult
szálakat kitepte gyökerestül.
Leborult a porba, és csak nézte őt
a meg sem rémült, a meg sem rendült
pofonkeverő, földre zuhantató,
csak lötytyentgette tovább a gyökerekre,
a mindent elnyelő porba a hasztalant.

Kapjuk a pofont, de van-e tőle
szégyenünk, piros folt arcunk egy felén?
Zuhanunk, vagy jutunk hegytetőre?

Kinyilatkoztatás

Az Istentől való, az istenek sarja,
a mennyei származék,
az isteni fenség
elveszítette a végső háborút.
– Fehér lovamat kilőtték alólam,
elrepedt szemüvegem
homályában halottakat látok.

Amikor emberek enyésztek,
párologtak el semmivé,
az Ég jelének tűnt előtte,
világos intelemnek,
hogyan istensége semmit sem ér.
Tört ül a palotában, aki eltiporta.
Ne higgye, ne hitesse többé,
hogyan istenek ivadéka.

Talán vezeklésül,
hogyan nem bírt győzedelmeskedni,
a maradék téren hideglelősen
a négy égtáj felé kiáltott:
– Nem vagyok Isten!
Az alattvalók rémületbe estek:
– Hát akkor hova húzódunk ezután?

Hajnali fény

Ilyenkor minden összezárva,
lakatolva, nyitatlan áll a kertkapu
a fehér autó mögött.
A megérkező alszik, két szemhéja
alatt nincs álom, semmit sem lát,
s a két gyerek magába csukódva
szendereg ugyanúgy. A rózsából
egy vadméh este nem talált ki,
a sűrű szirmok közt elaludt.
A fehér autó fölvisít,
egy madár ütötte meg, s elszállt
csapongó szárnyakkal.
Kitárva tolja maga előtt
a hajnali áramot,
s milyen döbrent, hogy repülnie kell.
Az elijedt mókus a diófán kering,
a nyitott, a tág diófa
egyre újabb ágakat kínál.
A száraz ágról elevenre szökken,
a megérintett ág parányit meghajol,
nem tud semmiről, akkor se, ha rezdül.
Nem lévő már, de háló a kusza ág,
a pihekönyű állatot megtartja magában,
nem térül el a zuhanó elől,
mely nyugodt artista,
ismeri a háló minden kis bogát,
akkor is, ha nem járt erre még soha.

A rózsza kinyílik, elröpül a vadméh
virágporral súlyosan. Könnyebb lett a rózsza.
Minden élni kezd. A toll megmozdul,
örökíteni, amit meglátott a szem.
S a két gyerek a szobában odabent
arrébb tolja a langyos takaró, a *dagu* csücskeit.
Nem tudják még, de már éledeznek.
Az anya érzi már,
hogy moccan a két gyerek.
Fölriad, megnyugszik, semmi baj.
Így alszik tovább, de egyre éberebben.
Még bezárva minden, a halkra halk lépeget.
Kívül száradni tett ruhák. Egy se leng.
Nincs szellő, de egyre vastagabb a fény,
egyre nagyobb teret szakít ki magának.
A hajnali kávé hűlőben odakint
a kertben, a kerti asztalon,
vadszőlő venyigéi nyúlnak el fölötte.
A toll ír, látomás nem fakad belőle,
csak a látványt rögzíti. Kevés?
Ne ítéljete! Élni túl nehéz.

Columba palumbus

Ismerős, rokoni cinkék, feketerigók,
megszokott nép a kiterített aljon,
a fűben robotol egész nap, ez-az, a pirók,
mit tudom én, hogy melyik mi,
csak vannak, csak élnek szökdécselő lábbal,
elkeveredve tarkák, barnák meg feketék,
és jönnek az újak, a sose látott
jövevények a kertbe, mielénk.

Megint egy új, ilyen még sose volt,
a nyakán fehér gyűrű,
a szárnyán két fehér sáv metszőlegesen.
Hogy tévedt ide, mit keres?
A városban egykor láthattam elégszer,
de ide honnan termett ilyen hirtelen?
Örvös galamb,
démoni szépség, a legnagyobb övéi közül.
A fák alatt a gallyakban válogat,
dönt, a csőrébe csíp egyet, elröpül.
Egy új fészek megint, de hol?

Jól van, csak néha lássalak, jólesik
látnom e démoni szépet, a legkülönb.
Megleszünk együtt, békében, puhán,
te bogyót, férgeket keresgélsz,
hordod a silány, a drága eleséget,
a magot, a csigát, a férget.
Vagyunk, élünk, én, régi, te, új.
Jöhet a harkály függő testével
meredek ágon ütögetni a mélybe,
a kéreg alá, csak doboljon a harsány,
nekem ő kell, a démoni halk.

A nyíllal átlőtt varjú panaszolkodása

A nyíl röpült, és ahogy eltalált,
átszaladt rajtam és egyszerre megállt,
megakadt bennem, tovább nem röpült,
csak társaim tovább, egységben, mint a fürt,
én, egy szem, kihulltam, leszedett fátumom,
kóvályogva estem le fekete szárnyamon,
még csapkodtam vele, de már olyan bénán,
hogy ez a bicegő repülés szégyent hozott énrám,
meg az is, hogy én, az énekes madár,
mert az vagyok, alkatom, hangszálam arra predesztinál,
úgy károgtam akkor, mint aki énekel
szaggatva, mint hattyú, amely a halállal perel
utoljára, mielőtt meghal, búcsúénekét
zokogja el, én is zokogtam sötéten, éjsötét,
halódva szóltam, míg zuhantam lefelé
a levegőt átszúrva, hogy vérzett is belé,
úgy estem el, hogy az ég is megtagadott,
megtagadta tőlem a légáramlatot,
a szellő is elállt, ellankadt a szellő,
nem tartott már semmi, semmi nem emelt föl,
zuhantam, zuhantam, mint bukott angyalok
buktak le a mennyből, Isten is elhagyott,
elhagyott minden, olyan árva lettem,
én, aki éltem sűrű, nagy seregben,
velük repültem a nagyvároson át
csipkedni a sarjat, a zsenge, álmos gabonát,
fekete zászlónk úgy viharzott, lobogott,
hogy rémulten néztek ránk a bukott angyalok,
alig fértek átzuhanni köztünk,
elsodortuk őket, százakat megöltünk,
a nekik szánt helyre kevesen értek el,
hiába várt rájuk a mélyben Lucifer,
s mi, nem bukott angyalok, röptünk tovább
károgva, feketén a birodalmon át,

este visszafelé a fákra húzódni vastagon,
áthathatatlanul tapadva össze a sűrű gallyakon,
kiválasztani egyet is közülünk
a prédalesőnek túl nehéz, inkább tovarepült,
el a sas, a héja, a vércse, az ölyv,
tegnap se tudott ölni, és ma se ölt a dölyf,
könnyebb elragadni egyet, ha hígulunk, ritkulunk,
kivehetők vagyunk, amikor indulunk
nagy hézagokkal, egyre hézagosabb
a fekete sereg, a komor, fekete had,
a falanksz falanksz ugyan, de a tömör gomoly
hadrendje szétbomol, szétoszol,

így ért el a nyíl, a halálos nyílvesző,
és most zuhanok, halálba menendő,
a nyíl átfúrt, hallom a károgaást,
a károgaómat, a rekedt csárogaást,
ezt a szörnyűt, ezt a szégyenleteset,
mely ének akart lenni, de a dal odalett,
torkomban nem énekkel halok,
gyalázatosan, csúnyán pusztulok
a röpülő nyíltól, mely kétfelé kiáll,
megragadt bennem végleg a halál.

Két nagy óra

A bagoly szeme két nagy óra,
felhúzatlan áll.
A nagy szemekben a diófa
tört árnyéka jár.

A bagolyé időtlen óra.
Hol van az idő
belőle, mi a mutatója,
a perckergető?

Nem jár, és nem siet, nem késik,
időtlenül áll,
a messzi ősidőknél ősbibb
mértékekre jár.

Két ámuló szem: nincs múlása,
nincs jövője sem,
a táguló univerzumban
teng időtelen.

A terjedésben egyre bámul.
Milyen mereven
néz rám e megingathatatlan
két marcona szem!

Figyel, egyre kémlelődik, még
nem ütésre kész
az, ami benne van, a perc, a
gyilkos törvetés.

Salvador Dali órája

A rétes úgy lóg az asztalról,
mint Salvador Dali órája a képen.
Dali órája az asztalról úgy kókad alá,
mint a lekonyult tésztalap.

Anyám úgy járja körbe a rétest,
úgy húzza percről percre kijjebb,
mint az órát járja körbe a mutató,
s nyújtja tovább-tovább a szakadós időt.

Anyám úgy járja körbe az időt,
mint a rétes járja körbe az asztalt.
Az órán örökre öt perc múlva hét.

Csüng a réteslap, az óra,
lóg-lóg az asztalról csüggedőn.
Meddig akarják még nyújtani az időt?

Csikorgó madarak

Csikorognak a hajnali madarak,
tele van velük az egész kert.
Az ember, aki aludni merészelt,
boldogtalanul, bosszúsan fölriad.

Mi ez az örült, tomboló hangzavar?
Ez a nagy csikorgás a fákon?
Szegény, szegény, halott jó barátom,
rád csikordult a korai zivatar.

Bolond ember voltál, fura és különc,
mindig egy szakadt pulóver volt rajtad,
lógott a rongyos, a rojtos, ócska gönc,
koldusi gőggel mutogattad.

Olyan voltál, mint régen Orosházán
a gazdag paraszt, a Mezítlábas Kovács,
aki urak előtt, bent a városházán
is koszosan, mezítláb álldogált.

Nadrágszíj helyett egy szál villanydrótot
kötöztél magadra, azzal díszelegtél.
A szomszéd aztán villanydróton lógott,
gyilkosabb volt, durvább a tiednél.

Nem volt benne semmi mesterkéeltség,
a levegőbe lépett csöndesen
az éjszakában egy tönkről. És mi nem
hallottuk a drót érdes szisszenését.

Csak a hajnali, korai madarak
forgó csikorgását a te örök szavaddal,
hogy csikorognak, hogy csikorgás a nagy zaj,
s felzökkentett, hogy már te se vagy.

Csikorognak-e? Meséld, a halottak
milyen, miféle hangok között élnek
a halott madarakkal, milyen ott az ének?
Csontjaikkal most is csikorognak?

De hát te lágy por és hamu vagy,
elégettek a ráksejtekkel együtt.
Külön kellett volna őket elégetnünk
előbb, mint téged, többre szánt anyag.

Európa

Fecskét látunk, még itt a nyár,
a mérsékelt Európa
egén csapongva, kúszva száll.
Ez ő vagy a fióka?

Ez ő, mely röpdösött bolyongva,
hol van a tavalyi sár,
hol van az a tavalyi tócsa,
hol van a sugaras ár?

És újra megrendült a május:
hű, s nem tudja maga sem.
Sarat hozott, ő volt a mágus,
a bűvös fejedelem.

Csőrével csipegette, hordta
a lágy anyagot a ház
eresze alá, nem szorongva,
hogy egyetlen botcsapás,

s oda, mert nem tűrik, a fészek.
Csak szállt, hordta a sarat,
s jöttek az új csipegetések
a hívó eresz alatt.

Elrejtőzött mélyen, a titka
észrevehetetlenül
csukódott rá, ez a kalitka
fogta legeslegbelül.

A sárkasban ült, és azt se láttuk,
hogy a fióka kikelt,
csak jött az első, mintha másutt
tett volna életre szert.

Aztán a többi is kisurrant.
A nyár lassan véget ér.
Üres a sárból való barlang,
nem ad hangokat a mély.

A létadók közé vegyülnek,
öregék, fiatalok
járnak az égen, egybegyűlnek,
már egy, ami kavarog.

De egy-egy néha tág körökben
a messzi dombtetőn
tudva, hogy miért, föl-leszökken,
csak látszatra vakmerőn.

Eregetnének, bízva, a sárkányt,
de a szélcsöndben mit ér?
Biceg a szép munka, csak ábránd,
nem kapja följebb a szél.

Eregetjük föl, föl a fecskét.
Csak egy, de az hogy repül!
Cikázik, nem kell, hogy kivetsszék,
hogymelyik a sok közül.

Sok-sok nemzedék összeróva
a buckák közt tapogat.
Mérsékelt égöv, Európa,
te légy a legszabadabb!

Dante mondja

Dante mondja, az angyalok nem tudnak beszélni.

Dante mondja, az állatok mind némák.

Az angyalokat én hallottam beszélni,

hallottam szólni a hernyót, a héját,

a levelekről, a szelekről mesélni.

A héja lebegett és röptült hangjai terében,

súrolva szárnyát a felhőbe, remélni,

hogyan szólnak az angyalok Dante ellenében.

Fölért az égbe és beszélni kezdett

a dantei néma angyalok süket fellegében,

és én vetettem akkor Dantéra keresztet,

mert az angyalok ugyanúgy kaptak a beszéden,

nem járt a csend, szólalt minden égi.

Dante, az angyalok tudnak ám beszélni,

az állatok serege, az égi, a tavi, a tenger-alji-mélyi

állatok hada mind bír hangosan beszélni.

– Téved, aki a szavamat nem érti

úgy, ahogy én mondom, én, Durante Dante.

Emberi nyelven nem tudnak beszélni,

balgaságod, balga, engem sose dönt le.

– Csak szóltam, hogy egymást szabatosan értsük.

A kertben jártam, piros levelével

szólított a vérbükk.

A szerelmem ő, szerelme hevével

viszonozza ezer szerelmemet,

és én a zizegő, sűrű lomb ölébe keltem,

a harmadik rend, a fa levelét

hallgattam, hallottam susogni, beszélni.

Kis kertjáró ember, csak az vagyok én,
méltatlan, csacska rög, megbocsáss
elejtett szavamért, csak hiú nagyzolás,
fennhéjázó, hencegő kérkedés
hogy rajtakaptalak, Dante, istenész.
Angyalnak hittem s madárnak magamat,
s szavaid közé bújtam incselegni.
Köszönöm, hogy szóba álltál velem.
Leszálok a vörös lomb beléből
érezni örök intelmeidet.

Ritkuló világ

Ritkulnak lassan ellenségeim,
rosszakaróim, akik valaha
megszégyenítettek. Hullanak,
meghalnak, lassan már mind oda.

Csak egy-kettő maradt meg közülük,
egy-két tanúja a keserű
pillanatoknak. Majd csak elhullanak,
egyik se örök életű,

ez a vigaszom, elmúlik velük
egy-egy szégyenem. Mennyire fáj,
hogy megsértettem akaratlanul,
s nem tettem jóvá mégse, bár

akartam sokszor, mert égetett.
Miért nem hal meg éppen ő,
az az egy közülük. Annyira bánt,
ami jóvá sohasem tehető.

Aki elmegy, mind megkönyörül
rajtam. Hát mégis van kegyelem.
Ellenségeimnek én is megkegyelmezek,
ne hulljanak el végleg bűnösen.

Várja őket a nagy megtisztulás
dantei, mély, sötét vizeken.
Vergiliusszal most találkozom.
Vezess, követlek, fogd meg a kezem.

Ez – mutatja Vergilius –
nyakig a vízben áll, s mondaná,
miért, de én: – Elég volt, ne mondd,
hogy miért jutott a víz alá.

A Paradicsomot, azt mutasd,
a Mennyet. – Nem mutathatom,
ott nincsenek halottaid,
még nem rejti őket a sírhalom,

jótevőid élnek, mint élőket keresd
a kevesek közt, és telefonálj
nekik, ne felejtsd őket, ne felejtsd
akkor se, ha rajtuk a homály.

Ők nem ritkulnak, hiszed vagy nem hiszed.
Ereszd el Vergiliusod kezét,
gyere Firenzébe vissza nyolcvanévesen,
öregen bár, de gyere vissza sötét

erdőkön át az igaz utakon. Van igaz
ösvény, noha fölverte már a csalán
sűrű burjánja azóta, hogy
elűzött cudarul a gonosz, ördögi klán.

Utad nem állja három szörnyeteg,
lépkedhetsz bátran, rendületlenül,
a Jóság vár, felejtsd el, aki rosszat tett veled,
a Réven túl mind a Pokolban hevíl.

Ritkulnak egyre ellenségeid,
tágul a tisztás. Visszatérsz.
Nem örvendesz már a hulltakon.
Nem vársz, nem lesel. Csak élsz.

Napjaink

Kis, nyűgös dolgok töltik be napjainkat,
nem a telihold, nem az ég, nem a csillag,
nem Isten, Végtelen, ehhez hasonló
tömör eszmék, elménken bolyongó
dolgok, nyűgös tennivalók, unalmas
munkák, rozsdáette tények, alantas
tények, ha alantas egyáltalán élni,
ébredni, fölkelni, ágyneműt cserélni,
szögezni, forralni, megfőzni a lekvárt
rengeteg üveggel nyaranként ilyentájt,
mert megérett a szilva már a fánkon,
unalmas szilvánk egy unalmas nyáron.
Hát ezért a kert, a nyűgető, távol
Dantétól, Az ember tragédiájától,
Rilkétől, a verstől, a filozófiától.
Vagy összeérnek, mind-mind emberibbek,
mint gondolnánk, vegyülnek, mindben ihlet,
ötlet van, szikra, láng, a konyha
eposzt ír, a gőz sem ócska ponyva,
amikor párolog. Miért jut eszedbe
ilyenkor eposz? Az eposzt ne tedd le,
ne tedd le Dantét, minden a maga helyén van:
a számlák özöne a gondos dossziében,
a rozsdás szög a lécben, gondjával a szomszéd,
a marhák bőgése szomjan, estelenként.
A láb éjszakai, örökös fájdalma
lehet-e unalmas? Egy éjszaka átalva,
nyugodtan, gyötrellem, hasogatás nélkül
lehet-e unalmas? Vagy ellenszeréül
izgalmat szítsunk: jut-e majd kenyérre
eléggé pénz? A gázra, a villanyra, a fényre?
Ad-e pénzt János, nem Prágában, itthon?
Rudolf császáruk lendít-e gondjainkon?

Kér-e csillagjóslást? Vagy magunk jósoljunk
jót a csillagokból? Nincs udvari jósunk,
mi jót mondanak unalmas munkáink
csillagai, ha már elhervadt a jácint?
Kis, nyűgös dolgok töltik be napjainkat,
ők a csillagaink. S hogy élünk, a kertben
rothadó konyhahulladék, komposzt szaga terjeng
jövendő virágok alá mint eljövendő illat.

Az öldöklő angyal

Mintha egy másik élne bennem,
valaki más, mintha egy idegen
foglalná el belülről a helyem,
a belső zugokat, a testem.

Neki kell engedelmeskednem,
ennek a tolakodó, szemtelen
alaknak! Mennyire pimasz, milyen
erőszakos! Dehogyan engedtem

be, csak úgy belém telepedett,
ez a férgem, amely úgy gyötör,
úgy rág, mint a lelkiismeret,

pedig nem az, ilyesmi nem öl,
nyugodt vagyok, nem is rettegek,
semmim se fáj, mégis öldököl.

A gyönge pont

Merre van, hol van a fa gyenge pontja,
ahol belülről fúrja már a féreg,
a korhadás, a múlás, az enyészet,
láthatatlanul, és már évek óta.

Még fiatal fa, amely tavaszonta
nedvet eresztve, forrva újraéled,
nekilendül, és maga a tenyészet,
amely buzgón a virágokat ontja?

Vagy vén szipirtyó, lombja nagy emlője
nyara utolján csüggedezve lóg?
Még tartaná, még tartja egy kis őszre

minden ága a lassan meghalót.
Szélvész ront rá, szél zúg mennydörögve,
s megtalálja, hol az a gyönge pont.

Várakozás

Milyen mélységes mély a várakozás,
milyen feneketlenül végtelen!
Az ős nem várta, hogy emberré legyen,
úgy pusztult el, akár a többi társ,

szabása maradt holtig majomszabás,
nem tudott, nem tudta, hogy már a kézfejen,
a koponyán valami lassan másmilyen,
a fogazatív, a gerinc, az arcvonás

még az ugyan, de mégsem ugyanaz,
még nem tudta, hogy mi az értelem,
nem tudta, hogy mi, nem tudta, mi lesz,
új majomág-e vagy homo sapiens,

s hogy ember átka a várakozás,
a didergés, mert annyira csupasz,
hogy ellene már örökre védtelen –

ő vár-e, vagy őrá a Messiás.

Kihalás

Ezt a magányos, árva szigetet
az istennek sem akarja felfedezni
a művelt világ, a távoli, messzi,
lusta, öntelt világ, ez az idegbeteg

szféra. S mit tehetnénk? Éltünk eleget,
s most öldössük egymást. Nem marad senki
a szigeten, kihalunk, utánunk szemernyi
por marad csak, minden más odalett.

Néhány csontmaradék emberre utal,
akik itt éltek, emberek, nem állatok
voltak. Én még élek, én még itt vagyok,

mint utolsó, tanúsíthatom, ez a faj
az volt, ember, várta, hogy rátaláljatok,
s hogy nem jöttetek, énvelem kihál.

Dzsungel

Lehetne-e teremteni dzsungelt
a kiirtott őserdő helyén?
Bár sok munka lenne, kőkemény,
de megérné az édeni új kert.

Kimérve, épp olyan szabálytalant,
százféle fával, kúszó liánnal,
amelyet betölt a madárzaj,
a rikácsolás, a százféle hang.

Lehet-e alkotni új dzsungelt
a letarolt földön, lehet-e
a helyén akkora nagy őskert,
hogy eget ver majd a teteje?

Kígyók kúsznának ágakon,
orchideák nyílnának, lilák,
fehérek, madárpók, majom
világa lenne az új világ,

fojtó, forró, nagy leheletű
pára oszlana szét a magasban,
párát okádna a föld meg a fű,
gőzölögne nyirkosan a katlan.

Magában élne, ember nélküli
lenne ez a nagy, végtelen kert.
Ez a dzsungel, amely kifésüli
tétvét a tövekből, az embert.

Csillagidő lesz, a Föld kezdete
lesz az a kor, egyedül a dzsungel
füledt, esős, mélységes erdeje
burjánzik, a nagy, új földi reggel.

Mandrill, kolibri, nyílméregbéka
leszünk, ha visszatérünk.
Ötszáz, ezer év, mind nem elég. Ha
dzsungel kell, itt van: élünk.

Láncra vert eső

A gótikus templomokról
az áhítatos hitvilág idején
szörnyfejek, démonok,
denevér szárnyú sárkányok
torkából ömlött alá az esővíz.
A Sátán műve volt a zuhogás,
ijesztendő a Földön az esendő embert.
Nem angyalfejeket faragtak
a csatornavégekre,
nem szelíd, mennyei szeráfok
áldását hozta le a zápor,
hanem a Sátán köpködéseit,
a Sátán öklendezte
a szentségtelen, istenkáromló zuhogást,
a bűnt a földi vegyülékre.
– Gondolj bűneidre, bűneid így zuhognak alá,
így áztatják el a lelkedet,
esendő, vétkező ember!

És most a kóbor felhőkből
hosszú láncon, apró kézfogásokkal
kúszik alá a büntettől,
a tettenéréstől menekülő eső,
és egy kavicságyban tűnik el,
merül alá némán.

– *Életem képe ez* – mondja egy tűnődő,
amíg az enyhületre, az elállásra várunk.
– Így kúsztam láncon én is alá
egész életemben,
lánc szabályozott,
nem volt mód kitörnöm előle.
A Sátán műve volt ez is.
Miért nincsenek már azok
a régi szörnypofák?
Miért nem hozzák vissza őket?
Tudnám, hogy mi alatt állok,
ha zuhog rám a zápor.
Engedelmes életet éltem,
és most nem tudom, mire volt jó.

– Nyugodj meg, lélek,
előbb-utóbb ellopják a láncot,
s marad a csonka, szögletes csatornavég.
Nagy legyezőben okádja rád
az esőcsattogást a boltsor tetője,
váltott, apró kézfogásokkal kúszhatsz fölfelé
a legyező szárnyain egész a felhőkig,
eloszolhatsz benne, és nem leszel.

A teher

Egy virág súlya nem nagy,
de ha sok ezer,
és mindegyiken vadméh,
az már nagy teher.

Ki akar terhet és miért?
Hogy célját érje el?
Egy cél nem nagy súly senkin,
de ha már sok ezer?

S ha rátelepszik a másé,
a mások célja, talán
észre sem veszi, hogy azok
céljait hizlalja ezután.

Oktalanul ne tűzz ki célt,
ha ilyen világban élsz,
vagy titkold el, hogy mit akarsz,
ne légy őszintén egész.

De sokszor észre se vettem,
hogy énfölém tolul
a bitang vadméheivel is,
és növekszik a súly.

Meghajlok alatta fortyogva, mérgelődve,
de eltűröm magamon,
aki meghasznál, kihasznál egyre,
célja hálójába fon.

Célt ér, magaslik egyre följebb,
s lenéz rám, te akartad ezt,
csak nem tudtál róla, és akkor
földig hajoltat, elereszt.

Semmit sem ad abból, amit, íme,
általam elér.

Van mindene, rangja, címe,
ami csak belefér.

Ne bonts virágot, ne illatosítsd,
lehet egy, sok ezer.

Egy súly kicsi, de jön a vadméh,
s roskasztva nő, nő a teher.

Szakadozás

Faj! Emberfaj! Csak a tett!
A jó, az igaz, a szép!
Végül a haza, a nép –
ez, amit belém ültetett.

S a jövő, az örökös jövő
vigasza, az egyetlenegy
menedék, a biztos, jó tető
fejünk és eszméink felett

a zűrzavarban, a zuhogó
időben, az isteni kegy.
Isteni? A fogható való?
Kecsegtet? Egyre veszteget?

De ha a nép már odalett?
De ha csak hős szó a jövő?
Elértük, nemrég bújt elő,
s mit hozott? Elveszett hitet.

A haza mind alacsonyabb.
A jó, az igaz, a szép
mind-mind csak törmelék,
lehámló, ijedt vakolat.

Nézz körül tárgyilagosan,
meredt szemmel. Kiürült,
közös tekintetünk
olyan száraz és hontalan!

Szétszakadt minden fogalom
kócosan, foszlányaira.
Kötél ha volt, nem lesz már soha,
hiába csűröm, csavarom.

Kötélnek kendert ki vet el,
ki nyűvi ki a szálait?
Ki áztat új rostot nekik?
Züllött földeken lába kel.

S züllött lesz minden fogalom,
eladja szálanként magát.
Kössük nyakunkra, legalább
nem leszünk bitorolt vagyon.

Ép ésszel mire mész?

Vess búzát az Északi-sarkon,
forró égövön ültess fenyőfát,
dideregj a délszaki parton,
izzadj, ha mész-mész a jégmezőn át –
ép ésszel mire mész?

Kérj bocsánatot a sértőtől,
tettesd a sértettet, hogyha sértesz,
a dühöt vedd a megértőtől,
ne válaszolj annak, aki kérdez –
ép ésszel mire mész?

Gyönyörködj abban, ami ocsmány,
ne kötekedj a gonosz gazokkal,
ne láss át a habzsolók mocskán,
oszd meg a pénzed a gazdagokkal –
ép ésszel mire mész?

Kívánj békét a háborútól,
hitesd el, hogy a háború a béke,
csak azt magasztald, aki csúfol,
hirdesd, a tűz árvíz menedéke –
ép ésszel mire mész?

Ha bánt a kor titka, ne fejtsd szét,
szeresd, imádd az eszeveszettet,
ne emelj a tűzifára fejszét,
ha hideg van, űzd el, aki retteg –
ép ésszel mire mész?

Koptasd el bárgyúra az elméd,
gyámolítsd új álkulccsal a tolvajt,
várd csak, várd, űzőid kegyelmét,
ne magad, a véget érőt folytasd –
ép ésszel mire mész?

Vedd semmibe, ki meg se téveszt,
süllyedj a magasba ott, ahol vagy,
botjával üsd a nyolcvanévest,
nesz nélkül a végtelenbe olvadj –
ép ésszel mire mész?

Ninive

Nem fogadta szívébe az Istent,
elfordult tőle, és ellene serkent.

Isten akkor szemét kinyitotta:

– Hát ez az egy miért nem állt a sorba?

Ninive volna talán ez a város?

Ninivéhez volna ugyancsak hasonló,
mint száraival egyforma az olló?

Az Isten ekkor akképpen határoz,
pusztuljon el, égjen el a város.

– Hé, Jónás, akárhol is vagy, ébredj,
te lustaság, szedd a lábadat, és menj!

– Késő, Uram, szívedből kivetődtek,
ne is akard, hogy megtérítsem őket.
Amilyen az ágyuk, olyan lett a vánkos,
koszos ágyban hentereg a város,
szúrós bűnökkel van tömve a dunyha,
vétkekkel tömve, ki szemét lehunyta,
vakon cselekszi álmában a rosszat,
gőggel nem szegül ellen a gonosznak.

– Közöttük én is ninivei lettem.
Hogy szóljak magam gonoszsága ellen?
Ninivei vagyok, mert Ninivében élek.
Gonosznak veszel, az rajtam a bélyeg.
Nem mehetek el, úgy idekuszáltál,
hogy a mocsárban legyek én is nádszál.
Keress más prófétát, találj másik Jónást,
Ninive a nagy hiábavalóság.

Mit ér a szó?

Az Én van, a nemzet bizonytalan,
hogyha nemzeti minden, ami van,
a dohánybolt, a cigaretta füstje –
mit ér a szó így, elvégtelenülve?
Fensége oda, lassan már parádé –
a nemzetemé hogy legyek, hazámé?

Füstölgő cigaretta

Füstöl a járdán,
kerge csíkokkal még egyre parázslík,
kitartón igyekszik élni, még nyugodtan.
A látvány alól valami kitódul.
Ki dobta el az égő cigarettát?
Az a kéz van a látványon túl,
amelyhez kénytelen-kelletlen
tartozott?
Üres életéből a kocsmába tartott
másodszor, harmadszor, negyedszer,
ahogyan minden nap végestelen végig?
Nem iszik otthon, eltakar.
Felesége halálos ágyán
a rákkórházban fekszik.
Kétségbeesetten, fél eszméletlenül
most készül elválni tőle.
Melyik világon, milyen bíróság előtt?

Találkozás

Olyan vagy, mint a többiek, te se
vagy más. Már az is nagy külön-
ség, ha egyáltalán bárkinek köszönsz,
közönyöd is a mások közönye.

Találkozni nagy súly, úgy von lefele,
mint mikor a boltból hazajössz,
s lehúzó a szatyor, hogy belenyögsz,
pedig inkább örülnöd kellene,

hogy eltölt egy új találkozás ismét,
csak hát az az átkozott közönyösség,
mely azt súgja, hogy ne törődj vele,

ha fölfordul, ha kéne a segítség,
hogy legalább az arcát leterítsék.
Eredj tovább, gyűlöld és rúgj bele!

A különb gyászdala

Olyan vagy, mint a többiek. Olyan.
Egy szikrát se különbözöl
akárki mástól: ütközöl,
megállsz, kezet fogsz mintha boldogan.

– *Régen láttalak* – hadarod –, *mi van,*
hogy élsz? Arcotok tündököl,
de a sokaság elsöpör,
úsztok a nagy vizek habjaiban.

De az még jó, ha üdvözöl
valaki, mert kitört a szélroham,
fölkap és visz, visz egyre föl,

aztán leejt, és itt állsz társtalan.
Hitted, hogy te vagy legelől,
hogy különb, de lásd be, hogy épp olyan.

A templomépítő

Aki templomot épít,
mészfoltos, habarcs fröcskölte
munkásruhában, egy autó tetejéről
hideget eszik, olcsó felvágottat
papírról, amelyet folyton felkapkod a szél,
az autótető az Úr asztala,
ahol az érsek fölnyújtja az ostyát,
ez az én testem,
fölemeli az ezüst serleget,
ez az én vérem.
Eszik, ásványvizet kortyol,
aztán folytatja a munkát,
hordja a habarcsot, vakol,
kezeslábasán egyre több a folt,
dehogyan jár erre miseruhában a sacerdos, a pap,
aki majd felszolgálja az Úr megszentelt asztalánál
az úrvacsora szereztetési igéit,
csak Isten restelkedik legkisebb szolgáján,
aki neki építi a szentélyt,
csak Isten iratkozik be
emelőgépkészlő-tanfolyamra,
hogyan kitanulja a betongerendák
lengetéseinek fortélyait,
csak Isten ül a toronydaru fülkéjébe
a mennyei magasságba,
osztja meg az oszlopszent
hosszú magányosságait,
és eszik hideget, iszik ásványvizet,
illeszti helyére az utolsó földémlapot,
ez az én testem, s a templom befogadja,
ez az én vérem, s letörli orcájáról a verejtéket.

A restelkedő Isten meleg ebédet hoz
új temploma építőinek,
mert nem bírja elviselni
hogy a méltóságot nem adják meg neki.

Néztem Istent, és nem láttam az Istent.
Ki látta a szégyenkezőt, az orcapirulót?
Ha láttátok, változik a világ,
javára változik az Isten.

Ez az én versem, olvassátok,
ez az én igém, italom,
az utolsó vacsorán.

A toronyőr

A megrémült toronyőr, akinek
a viharban, a sötétben, a villámcsapkodás
idején kellene éppen helytállnia,
hogy a kikötőbe – révbe! – jussunk,
otthagytja őrhelyét,
észvesztve menekül a partra,
még csak nem is zörget szerény, szegényes
kis kunyhónk ajtaján, belöki, bezuhan,
kuporog, vinnyog,
hangtalanul szűkül az üres kunyhóban oltalomért,
és mi erről már csak akkor szerzünk tudomást,
amikor végre a nagy hullámok árján,
a villámok fényében, iszonyú dörgések
hangjain kikötünk, bőrig ázva, kimerülten
kis kunyhónkba – óvó otthonunkba –
végre hazaérkezünk,
s a toronyőr fogad, kínál meleggel,
mintha ő lakna ott, nem mi.
Megmenekülésünk örömére
poharat emel, a mi poharunkat emeli
a mi borunkkal.
– A hazára – mondja. – Miféle hazára?
A lábunkhoz bújik, de amint utolsót dörren az ég,
már fut is az őrtorony felé.
Visszakiált: – Jó örötök voltam,
tanúskodjatok!

Sorminta

Lehet-e egyszer is a mélybe merülni?

Igen, ha túllépünk szűk határainkon,

ha a mélyvízi teremtmények felől

tekintjük a kérdést.

Miért kell embernek lenni mindenáron?

Léphetek-e kétszer cipőváltás közben

ugyanabba a cipőbe?

Igen, de a szórakozottság, a figyelmetlenség,

a pihent ész a feltétele.

Igen, ha kétszer olvasod ugyanazt,

és egyszer sem érted.

Fölhúzhatom-e elmenőben

kétszer ugyanazt a cipzárt?

Igen, ha előtte lehúzzom tévedésből.

Talán egy időben mégsem,

az idő nem hasad kétfelé.

Visszatérhetek-e ugyanahhoz a nőhöz?

Igen, föltéve, ha elhagytam egyszer.

Letérdepelhetek-e ugyanegy Isten elé,

ha egyszer megtagadtam?

Megtagadhatom-e kétszer ugyanazt az Istent?

Lehetek-e újra hívő,

ha már hitetlenné váltam?

Léphetek-e kétszer Isten folyamába?
Föltéve, ha egyszer kiléptem a vízből,
és megszártkoztam a parton.
De ha ki se lépek,
hogymerülnék még egyszer bele?
De ha túl mély a folyó,
kétszer is meggondolom az egyszeri lépést.

És ha nem lehet kétszer megfontolni,
mert már elsodort a víz?
Vízbe fulladni kétszer
a mélybe merülve,
míg alattad fölfelé tör
a tompa óceánt átdöfő
tűzhányó izzó öklendéke?

A mások nyoma

Mások nyomában indultam el,
sötét csatornákon át
kúsztam, egy se volt enyém, amely
újabb, ismeretlen ág.

Elindultam, a város alatt,
a víznyelő rácsokon
buktam le, az eső így szalad
mélybe, s törik meg a nyom.

Futottam, egyre csak zuhogott
rám a felhőszakadás,
a vízzel sodródtam, az sodort,
és a magamegadás.

A folyóba vitt a csatornaág,
éreztem, hogy visz a szenny
egyre nagyobb csatornákon át,
és húzott, hogy arra menj,

és végül elállta utamat
az összegyűlt rohadék,
a város mocska, és kifakadt
belőlem, hogy itt a vég,

nem mehetek, nem jutok tovább,
ez már maga a pokol.
Minek járni másoknak nyomát,
ha én nem vagyok sehol?

Rémület

Egy pályatársnak

Süvölt a jó tudás belőle,
üvölt a kétségbeesés.
Kapna, mitől, újra erőre,
hogy ne kiabálja üvöltve,
hogy így élni szörnyű nehéz.

Így élve hogy jusson előre,
így élve hogy csitulhat el?
Okos ésszel egybeszövődve
rémület gyötri, csak gyötörje,
ilyen kín sose múlhat el.

Nemcsak a tudást gyűjtögette,
hanem teremtetett maga is
tényt a tényeknek megette,
művet, melyet elemezhetne
az ítélkezők hada is,

ha megítélni volna kedve,
de a kedv ám olyan fura,
hogy akkor csordul csak a nedve,
akkor ered el csörgedezve,
ha van egy közös, nagy ura,

az iszonytató közítélet,
a kevesek ítélete,
amely úgy véli, sose téved,
még akkor se, ha balítélet
esetleg több, mint a fele.

Joga van a kétségbeesésre.
Teremt és hiába teremt.
A tudást hevével tetézte,
tett fényt – hogy legyen! – a sötétre,
teremtett saját végtelent.

Sorstársam ő. Üvölt belőlünk
a szent, nagy kétségbeesés.
Küzdve hiába vesződünk,
a világ egészen megőrült,
és nincs tőle menekülés.

Az egy

Milyen soknak látom Egyeinket,
még az Egy is milyen sokra megy!
Szédülve nézem a rengeteg
bravúrt, bravúrt, mely ész és teremtmény ihlet.

És általuk elhiszek már mindent,
jót, rosszat egyaránt elhiszek,
még azt is elhiszem, aminek
az a vége, higgyek vagy ne higgyek?

Azután a mélyére tekintek.
Fortyogó, gnosztikus mélybe vet,
ahonnan már eltűnnek a rímek,

a bravúr az egyszerűbe megy
át, és erő és eszme keringtet,
s viszi-viszi testem-lelkemet.

Imadaddin Naszimi kaszídája

Məndə siğar iki cahan, mən bu cahanə siğmazam

Bennem elfér két világ,
de ebbe a világba én nem férek bele.

Én vagyok a lényeg,
de nincs helyem sehol, a létbe nem férek bele.

Minden, ami volt, van és lesz, bennem egyesül.

Ne kérdezz! Kövess! A válaszaidba nem férek bele.

A világegyetem az én hírnököm,
az én kezdetem, az én életem.

Jelekből vagyok, de a jelekbe nem férek bele.

Vélekedésekkel, kételyekkel
senki sem jut el az igazsághoz.

Féligazságokba nem férek bele.

Mélyre áss, hogy megtudd, ki vagyok,
a lényegemet próbáld megérteni.

Én vagyok a lélek és a test,
de a lélekbe, a testbe én nem férek bele.

Én vagyok a kagyló és én vagyok a gyöngy.

Én vagyok a híd, mely pokolba, mennybe is vezet.

Kincsesházam násfái, gyöngyei nem férnek bele
a világ összes boltjaiba sem.

Az én kincseimet nem láthatja senki,
én vagyok az egész látható világ.

Én vagyok, akiből minden érték ered,
mégsem férek bele a tenger, a föld mélyeibe.

Itt vagyok lélek szerint a világban,
egybeesem az idővel, de az időbe nem férek bele.

Parány vagyok, a Nap vagyok,
a világ hat oldala, a négy jelenség.

Nézd meg fölfedett arcomat,
de nyílt tükrébe nem férek bele.

Egyszerre vagyok a lényeg, a látszat,
a fele méz, a fele rózsa.

Az ítélet vagyok maga és a bizonyíték,
de a némaságba nem férek bele.

Fa vagyok az emésztő tűzben,
kő, amely az égboltra repül.

Lángom lobogó, gyönyörű,
de ebbe a lángba én nem férek bele.

A kaptár minden méze bennem,
a Nap vagyok és a Hold.

Én lehelek lelket a lelketlenbe,
de a lelkes lélekbe nem férek bele.

Egyszerre vagyok öreg és fiatal,
én vagyok a nyíl meg a fölajzott íj.

Én vagyok a hatalom, az örök gazdagság,
de a századokba nem férek bele.

Naszimi vagyok, a hívő, az eretnek.

Kisebb vagyok, mint az én dicsőségem,
de a dicsőségbe mégsem férek bele.

Abdullajeva Szvetlana fordítása nyomán

Csokonai Vitéz Mihály ébresztése

Csokonai Vitéz! Versnek őt vedd elő,
olyan gazdag mező, olyan tág mézelő,
tele virágokkal a nektárt úgy ontja,
máshová röpdülni világnak porontya,
édességet ont ránk, mely az ember ínyét
úgy tölti el jóval, ma már el se hinnénk,
hogy régidejéből még ma is eláraszt,
unott világunkra fölfrissítő kontraszt.

Egy sor tizenkét szótag. Beméri mindet,
majd páronként aggat a sorokra rímet,
aztán gondol egyet, egészen másképpen
csinálja a strófát, más-más eresztéken.

Világ virradata, világ eszmélése
jár-kelek verseiben, az ész felmérése.
Embernek, polgárnak akart lenni méltán,
mikor még sötétség füstölt a planétán.
Versnek élni-halni, csak a poétaság
mezején sétálni, annak jó éjszakát!

Kidőlt mérföldkő, ahol befordulni kár,
az vagy-e most, Csokonai Vitéz Mihály?
Kőjel, karcsú, félig a földbe süppedve,
megállít-e még, vagy elmegyünk mellette?
Én megálltam, bízom, utamra igazít,
hogy az úttévesztés szörnyű állatait,
amelyek várnak rám fúlva, acsarogva,
félrerúgja tőlem, coki, a pokolba!
Angyal meg állat, ki lélek, testvalóság,
jámboran viseli megkettőzve sorsát.

Huncut szatír, aki az erdőben bokra
mögül leskelődik a fürdő driádokra,
hogy buknak a vízből, hogy buknak víz alá,
membránjukat talán föl is szakítaná,
ha nem volna Lilla, szűzies szerelme,
amely talán egyszer kerekre kitelne,
akár a Hold, hogyha engednék az egek,
futna az erdőből, sóhajtja: rettegek,
nem lesz enyém ez a gyönyörű tulipánt,
folt lesz csak belőle nappali Hold gyanánt.

Angyali részemet tolom ki belőlem,
állati darabom hagyom elmenőben.
Messzire futok az erdő sűrűjéből,
pusztában kiáltok kegyelmet az égtől.

Akárhány idegen költőt is ha nézek,
csak mert ánglus volna, csak mert volna német,
egyenlőnek mérem munkájának súlyát,
habár a világban nem nagyon tanulják.
De hadd legyen! Én az időben utána
– talán a pokolba ingyen se kívánna,
ebrúdon talán nem vetne ki – szeretnék
a diákja lenni, habár a műveltség,
a poétai érzék lépcsőjén elcsúsznék,
meglehet, de mégis egyre-egyre kúsznék.

Panaszra hajolnék én is a Reményhez,
miért, hogy irgalmas szánalmat nem érez,
miért nem simogat, miért nem nyújt neki
Ermenonvillét, amely édeni, emberi?

Vitéz, hozzád hajlok, hogyha benne élnél,
adnál részt belőle, mikor megbékéltél
a világgal, mely már veled nem kötődne?
Nemes utálással ne halj ki belőle!

Segesvár

Nem ott esett el a harc mezején
kézitusában, csak nézte a távoli port,
amit kavarva a paripák patája tiport,
s látta rohanni seregünket,
hogymeg előre, magaelőtt,
mert lefoszlott, kiszakadt a testből
a félsz, a gyávaság.
A test rohant, ott esett el
megannyi honvéd a harc mezején.

Lova sem volt, nem emelte a kardot
a téren, a síkon,
s jött feléje, mind közelebb
a zsarnok lovása, jött a halál,
s mint bárki, aki még élni akar,
futott a dálnok, a túl fiatal,
akit messzire ifjonti feleség,
s bölcsőben kisfia vár.

Ki akar halni, ha írta is: essem?
Ki akar véresen igaznak egy versbeli óhajt?
Csak hogy a majdani kornak
bizsergetőn, felségesen tetszeni tessen?

A harc mezeje egy kukoricás,
ott szúrta le a bosszú, a cári pikás
felülről belemártva a hosszú nyelűt
a fegyvertelen idegenbe. Miért?
A cárért, a győzelemért?
Ott esett el mégis a harc mezején.
S jöttek a dögletes keselyűk.

A tetemre, a testre mind odagyűlt,
vagy maga a gyilkosa fosztogatott
a lóról leszállva gyűrüért, ékszerért,
de nem lelt kincseket,
csak látott ömleni vért,
hagyta a földön, a porban.

– Ha nem vagy még hulla, dögölj meg,
nesze, még egy utolsó döfés!
Ócska papírok szerteszét.
Ki ez a hulla? Mi ez a hősködés?

Vállat rándított: ez is egy lázadó,
egyike a kutya magyaroknak,
s tovább a füstbe, a tűzbe lovagolt.
Dolgomat elvégeztem, atyuska,
lábad elé hullik, mint elesett,
holtan a porba a puska,
egy rakás elhamvadt rőzse, volt lobogó.

Nem tudta, kit öl, ha tudja, akkor is
leszúrta volna. Szabadság?
Mi az? Ami van, a dzsida, a kard meg a kartács.

Közös sírba vetették a névtelenekkel
csontjait, amiket a Föld maga rejt el.
Hiába hányják föl szerte a Bolygót,
hiába elemzik a kiemelt csontokat,
ki tudja, kié, a karcsont, a combcsont,
a régi harc mezején
egy csont se szólal: *ott estem el én*,
voltunk a részei, a bordák, a forgók.
A névtelenekével összekeveredve,
mint a betonacél szálai tartják összeszorulva
a házakat, hidakat, fogjuk a földeket egybe,
a szabadság óhaját örök koszorúba.

Petőfi Sándor egy mondatára

Hol van, aki ennél többet mondana?
Hol van, aki ennél többet tud mondani?
Hol van, aki megkísérel,
hogya többet mondjon ennél valaha?

Aki csak egyszer próbára teszi
elméjét mélyen, emberül,
aki e mondatban elmerül,
s megérti, mit nem tud rejteni.

Ennél tovább már menni nem lehet,
ez a végső igazság, rajta túl
már nincs több, olyan új,
mintha ma szólna, egyre közelebb.

Ma is annyira, épp olyan közeli,
mint akkor volt, forró és heves,
nem hűlt ki, éget, táplál és növeszt,
örök ételünk, a létet növeli.

Ennél nem lehet többet mondani.
Hogy mi a haza? Hogy hol van a haza?
Hozzátenni lehet, akadhat valami,
de elvenni belőle? Soha.

Ahol a szabadság, ott van a haza.

A látó

Nézd, lásd a világosság udvarát,
nézd Jónást, a Cethalat, Ninivét,
a szűk bérházak odvas ótvarát,
a lichthofot, mely csúfolja nevét,

a fényudvart, az örökre sötét
melléksugot, amelyet észrevesz
az, aki majd meglátja Ninivét,
a bűdös Cetet, mely mint a rekesz,

bezárja Jónást, onnan esedez,
a lichthof szennyese, bűzölgő fenekét
nézd, s látod hogy milyen mélyekbe lát

egy méltó szem, amely annyira tág,
nagyra nő benne minden kicsiség,
nézd Babitsnak meglátó, nagy szemét!

Babits

Ha úgy tudnék én is énekelni,
akkor is más lenne az ének.
Énekel? Én pedig beszélek?
Nem a dalt, a szövegét teremti.

Ha csak ének, végül is mivégre?
Énekét minek képzelnétek?
Igen, a varázslathoz értett,
és mert szólni: nem háború, béke!

De a vég, az élete feletti!
A halál közelében Jónás:
a próféta, a zord hasonmás.
Már nem akart, minek énekelni?

Oda a dallam, olyan dísztelen
a szava, már annyira póre,
mint azé, ki rongyosan, bűzösen
dörögte átkát Ninivére.

Nemhiába várt a megtörésre,
megtöretett Szüret idején
a hegytetőn, Isten tenyerében,
míg tört a fűrt, s telt a faedény.

Rossz gégével imádkozni kezdett,
úgy mondta nem hiú szavait,
mint aki már megtalálta Istent,
a Gazdát, a tömjén nélkülit.

József Attilának

Mintha születésnapomon.
Kísért egyre, csak dadogom,
noha
soha

nem volt akkora, mély sebem,
de mormolom, idézgetem
komoly,
komor,

szomorú verse dallamát,
s lassan magamba hallom át.
Ugyan
hogyan?

Mintha születésnapomon.
Régen volt, hát eldadogom
a kint,
amint

az államvizsga jött, amely
a sorsomat döntötte el,
de én
e vén

zavarban éltem, a tanulás
utolsó gondom, a vakulás.
Mi vár?
Sivár

bukás, oda az egyetem.
Szorongtam tőle, ügyemen
csak a
csoda

segít, s a csoda megesett,
tanárom megkegyelmezett.

Mereng,
s dereng

arcán legott egy félmosoly.
Remélem, verset nem kohol,
ha már
számár,

sok évre rá majd ellenem.
Magát útjára engedem:
mehet,
lehet

felőlem tanár, oktató,
kréta-, katedrakoptató.
Tegye!
Vegye

kézbe a felső diplomát,
írjon, ha tud, csak így tovább!
S megint
megint:

– Mint a munkája, ne olyat,
írjon gondosat, komolyat,
ha van
szavam.

Benkő Loránd professzor úr,
a torkom most is elszorul.
Papír?
A pír

éget. Bár adhatnám neki,
a diplomám őt illeti
a hant
alatt.

Ölelje meg lélek szerint,
fogadja őt szívébe, mint
saját
fiát.

József Attila összes versei

Tizenöt éves. Megveszi a könyvét.
Később eladja, kell neki a pénz,
majdnem éhezik, még egyszer belenéz,
elbúcsúzik tőle, s letörli a könnyét,

letörölné, de azt már letörölték
a szükség, az örökös éhezés,
hogy már semmire és mindenre kész,
úgy eltölti az üres közönyösség.

Húszéves, bolyong, elveszettnek érzi
magát, vesszen vele hát ez a régi
könyv is, József Attila versei,

mit bánja már! Hát így adta el némi
pénzért rajongása valahai
tárgyát, amely úgy meg tudta ígézni.

Az a kiadás volt az igazi,
csak az tudna még egyszer visszatérni.
Testem kiadás. Melyik? Hánybeli?

Szárszó

El-eltöprengtünk egymás közt, de hányszor,
 hogy mi lenne a sors könyvébe írva,
 ha tovább él, ha tovább ír Attila,
öngyilkos hogyha nem lett volna Szárszón?

Egy másik költő neve volt a zászlón,
 azt írták föl a hamis lobogóra.
 Imádtuk őt is, de így, elorozva,
méltatlanul és nagyon megalázón?

Fiatalköltők, hányszor eltűnődtünk,
 rándult volna-e himnuszra a tolla,
 vagy maradt volna ugyanaz Attila?
Megdicsőül, vagy üldözik? Döntöttünk.

Inkább hallgat, de inkább nem beszél,
 de sohasem lesz költője azoknak
 a rend nevében gyilkoló gazoknak,

 akiknek majd ötvenhat a zárszó.
De az még messze. Semmit nem remél.
 Maga szabadság. S marad újra Szárszó.

Kosztolányi

Nem éltünk sokat, alighogy parányit,
ámde olvastunk egy sor Kosztolányit,

egy-egy verset a halálról,
halálban is az életről magáról,

hogyan csoda volt szikra kis életünk,
sajnáltuk is, hogy lement, hogy letűnt

életünk, életünk, halálunk,
éltünk, éltünk, s az élet elárult.

Elárulta őt is, de nem a túlvilág,
az élet hozta csellel, hogy megölte a rák,

földbe rakta, aki nem égi, földi sár,
a sárban mondta, gyilkolni, ölni kár,

úgyis meghalunk, úgyis gyilkolunk,
de kit ölünk meg, ha elménk elborult?

Sajátmagunkat, mint az egykori?
De kevés volt az, aki ismeri!

Nem tudtuk, ki volt – így a gyászoló.
Majd megtudjátok előbb vagy utóbb.

Ő ismerte, kevesek egyike,
mi meg őt, mint tárgyát a fő ige.

Ha fölfogod, hogy pára vagy, parányi,
megtudod, hogy ki volt Kosztolányi.

Torokgyík

Most elmesélem, hogyan élte túl
a torokgyíkot az én nagyanyám.
Kiverte a láz, zihált fuldokolva,
be volt írva a könyvbe már a sorsa
mint kislánynak a pusztai tanyán.

Nem hívták, mert drága a doktor úr,
a városból, csak túléli talán,
mint ahogy letörte más is a lázat,
kicsikarja az életet magának,
ha életre való anyja oldalán.

Isten adta, ő tudja, mit akar.
Sorsára bízta, Isten megsegít,
elveszi, vagy megtartja magának,
mert nem állhatnak ellene szavának.
Temetni kell? Jön egy új hetedik.

Egy sárga tállal voltak gyerekek.
Szegény kislány szörnyű, hogy fuldokol!
Kezüket tördelve néztek a rögökre,
vetettek jármot a keshedt ökrökre.
Az ember szánt-vet, aztán meglakol.

Betért a tanyára egy kolduló
görbe kis öregasszony, egy cigány,
ahogyan szokott, kéthetente egyszer
küszöbre ülni egy tányér levessel.
Így mesélte el sokszor nagyanyám.

És elmesélte, hogyan élte túl.
Koszos kézzel – vagy előtte megmosta
a vályúban téglával szappanozva? –
a cigányasszony a torkába nyúlt,
s életre jajdult újra nagyanyám.

A lassú lugasban

Van kenyérem, borom is van,
és van Kosztolányim,
lapozgatom lassan a lugasban,
illatos a jázmin,

jó illatok szállnak a magasban,
kinyíltak a fáim,
vöröslík a vérbükk a tavaszban,
rám nyílik a fásszín,

tölgygel tömve nyers illatot áraszt,
még néhányon fakó
levél van, egy-egy elhaló madárhang,
s jel, hogy kivágható.

Magam vagyok a lassú lugasban,
borom hiába van,
boromat már mind másokra hagytam,
már nincs is poharam.

Mire jó, ha kenyérem, borom van,
ha van Kosztolányim?
Benne vagyok ugyancsak a korban,
elnyílik a jázmin,

levélbe hajlik lassan már a vérbükk,
már egyre komolyabb,
hiába villog a lányoknak a térdük,
már láttam én olyat.

Vannak jajvörös, lomha fáim,
árnyas lugasom van,
van Babitsom és Kosztolányim,
van egy-két halottam,

ebihalam a víz mosolyában,
két kis nyughatatlan,
jó volna őket a Homályban
látni más alakban.

Rilke

Grófnők, bárónők, hercegek
a terjedelmes levelek címzettjei,
testvér is néha. Hogy beteg.
És hogy nála járt (Muzotban) Paul, az isteni.

Sétált, nézte az Esthajnalcsillagot.
Erős csillag – kezdte. Ígérő felütés.
És a folytatás! Pedig csak ballagott.
Tanulj belőle, ha tudsz. Lásson, aki néz!

Grófnők, bárónők, hercegek,
Duino, Muzot, Nílus, Párizs, Szajna, mind,
dajkáltátok a szellemet.
Örök vándor, alázatosan gazdagít.

Szonettek, súlyos elégiák
ütik nemessé, bár ily rangot nem visel.
Rilke! Angyal! Jött az égen át
a földre erős csillaga fényeivel!

Híján a halálnak

Rózsa Endre nyolcvanadik születésnapjára

A szíve, a válla erős még,
se hía, se hója hajának.
Ha feledném kora ledőltét,
sohase hinnék a halálnak,
hinném, hogy él a nyolcvanéves,
hogy írja még egyre a verset,
hogy ami volt, sohase véges.
Higgyem, egyebet ne szeressek!

Maga az elsüllyedt csatatér,
halottja elcsalt küzdelemnek,
ott fekszik alatt, mint a gyökér,
hajtana ki, s nem növekedhet,
de terjedve, élve kiterjed,
el sose süllyed, nincs az a mély.

Közöttünk, akik vele voltunk,
legbölcsebb volt, a legkomolyabb,
ha szólalt, a csontja csikordult,
a koponya zengett, s belehalt.

Úgy indul, megy el legelőször,
mint aki művét befejezte.
Töri a tört az élen, előtör,
ismeretlen újba szeretne.
De kezdi a verset előlről,
s hogyha kész, hogyha befejezte,
hozza mihozzánk a temetőből
fehér lapokon feketedve.

Elbűvöl: a verse erős még,
ahogy írta pára korában.
Egy szava is már az öröklét
levele az urna porában.

Lennél csak híján a halálnak,
lennél hava, hója a télnek,
nekivetnéd szíved, a vállad
időd igazult idejének.

Tomiból megy a levél

Tomiból megy a levél,
Tomiból fut a levél,
 az útja de hosszú!
Mire ér, ahova szánom,
bánatom annyira bánom!
 Az bölcs, aki lassú.

De Tomi nem kikötő,
Tomi a mélybe kötő,
 Akherón a mélyén.
Tomi a mélybe lökő,
tengerbe, mélybe lökő
 a sors meredélyén.

De Tomi messzire van?
Tominak tengere van?
 Mi dolga levélnek?
De Tomi nincs eleve,
Tominak más a neve,
 mért így nevezétek?

Tominak más a neve,
Bosszú a híre, neve,
 Tomi neve: Bosszú.
Száműzni akarátok,
bosszulni akarátok,
 de meséje hosszú.

A kegyet nem kegyelem,
Rómában nincs kegyelem,
 irgalmat nem ismer.
Az, aki Tomiban él,
örökre Tomiban él,
 mint örök az Ister.

Nem is kell oda más,
jobb az elnyugovás
 abban, ami érte.
Tomiban senki sem él,
Tomiban egyedül él,
 Pontus remetéje.

Hitte, hogy ír levelet,
kezdte a hírlevelet,
 de tengerbe szórta.
Vigye mélybe a delfin,
vigye éjbe a delfin!
 Nyoma sincs azóta.

A puszta fal

Képírók, hova lettetek?
Az őskorba, hova bújtatok?
A lascaux-i barlangban a sötét,
göcsörtös kőfalakra állatokat írtok
ujjatokkal morzsolgatva szét
az agyagot, vizet adva hozzá
a patakából meg állati vért,
vagy törzsit, az áldozatét,
hogy ujjheggyel teremtsetek
leölendő mamutot, bölényt?
Mert éhes a törzs?

Képírók, hova lettetek?
Hova lett a bizánci arany,
hol van a halál négy lovasa,
a boldog idomú reneszánsz,
a kanyargó, egzaltált barokk,
a lány hajnal ujjá érintése,
hova lett a magányos cédrus?
Hova lett a szenvtelen kocka,
az analizált, szétkuszált akt?

Képírók, hova szakadt a művetek?
Mint asztalról könyökkel a könyvet,
lesodorták a függélyes falról
a tenyér lapjával képeiteket?
Az akasztó horga sebet ejtett rajta,
s most nézi, nézi a lecsorgó vért,
amely hígítva, bőven folyik le könyékig,
a lascaux-i barlang torkából
a legelső mester.
Ráér, nem éhes a törzs, leette mind
a barlang oldaláról a bölényt,
a mamutot.

A részek eltávolodása

A fölfelé tolakvó talajvíz
szétfeszítette a parketta burkát,
rések, hézagok rajzottak elő rajta,
felgyűrődtek az egységek élei, peremei,
kiemelkedések vonulatai álltak össze
párhuzamos láncolatokká.
A részek elidegenedtek egymástól,
eltolultak és feltorlódtak.

A talajvíz óceánjában
egy Cet úszott alattomosan
a parketta alá,
a próféta úgy meggyötörte,
hogy idáig hánykolódott,
felszökkent levegőt venni,
aztán eltűnt a mélyben.

A plafonig értek a torlaszok,
elmozdították, fölemelték
a szekrényt, a díványt,
zuhantak fölfelé,
de később helyükre zökkentek.
A parkettára rádermedtek
a hullám tarajai,
s mi nem tudtunk semmit a Cetről.

A póre felületen
észvesztve botorkálunk.
A megvalósulás borzalma néz ránk,
a hézagosodás, a résülés,
a részek egymástól való eltávolodása,
a szétszakadás.

Egyesített állam

Mintha jönne a részek összeillesztése,
mert eddig csak szétziláltam
mindent
kint-bent,
de most már mintha minden ízük összeérne,

s csak arra várnak, hogy az elme működése
simán surrogva, hibátlan
össze-
kösse
őket végre a soha széjjel nem esésre.

Csak erre várok én is: összefonni végre,
ami szétesett korábban,
mert nem
mertem,
nem akartam hallgatni egyedül az észre,

én, a széteső, én, a sohasem jött béke,
mint jó, egyesített állam,
nyugtot
nyújtok,
hogy jöjjön el az Egynek kiteljesedése.

Akmé

– Aphrodité, könyörülj rajtam, Aphrodité!
Szerelem istene, Aphrodité, könyörülj,
hozzád esdekelek, istennő, egyedül te vagy,
az, aki oldani tudja hihetetlen görcseimet.
Kiver a láz, alig élek, sose volt,
balga bajom van, rémes, ijesztő szerelem, átok.
Csak te segíthetsz, csak te lehetsz bűvös erőddel
orvosa, doktora, szörnyű kínomnak, lehetetlen,
hogy ne legyél a támaszom, égi segítségem,
mert te vagy a szerelemnek, a legesztelenebbnek
is a gyámköve, esztelen, őrült, bármire kész
asszonya, összekerítő. Pártolod azt, aki egyre
lángol, egyre, hiába, reménytelenül, nem tudja elérni
vágya beteljesülését, csak eped, és
sír éjt-nap, nem bír elaludni, forog csak az ágyban,
nappala sincs, idejár, oda, jár-kel, de helyét
nem leli, nincs sehol, ödöng, teng, hite elfogy.

– Hozzád fordulok, egykori szeretőmhöz.
Leszálltál, lemerültél ebbe a földi mocsokba értem.
Nem volt álruha rajtad. Szoknya, pulóver, rúztalan ajkak.
Engem, földi halandót, isteni gúzsba kötöttél.
Mondd, ugye, megkönyörülsz?
Keserű, idegen szerelem bánt.
Estem esztelen, új szerelembe. Cicámat imádom!
Selymes a szőre, a női pihék,
bárhol, nem ilyen selymesek. Égek.
Bújik az ágyba, dorombol, a hangja is
annyira selymes, mint maga. Égek.
Csikland, fűt, a fejét belefúrja a nyakamba, puszil
és nyalogat, úgy, ahogy nem tud nyalakodni a lány.

Nyelve, az érdes, kicsi hússzalagocska a testemen itt-ott
föl-le mereng, sétál, hát van-e nő, aki így hasogat?
Aphrodité, csak te, te voltál ennyire tudós.
Csak te szerettél ennyire, ekkora üdvöt csak te szereztél.
Jár a nyomomban, dörzsöli lábam, törleszkedik, ujjong,
nézi rajongva a mozdulatom, nyúlok-e érte?
Tejért esdekel? Persze, les azt is, ámde egyéb, amit óhajt.
Ölbe vegyem, borzolgassam puha bundáját lassan, visszafelé.
Olvadozik, rám néz, a ciróka-maróka járja,
reszket a teste, tudom, hogy ez az óhaja mindig.
Szerелеmmel, emberi, asszonyi módra imád.
Hát hogyan szeretnék egy ilyen angyali cirmost?
Aphrodité, hajdani kedvesem, értsd meg a kínom!
Tedd nővé, legalább egy napra cicámat!
Egy napra legalább, vagy ha túl nagy a kérés,
egyetlen hosszú éjszaka töltse be vágyaimat.
Adj nekem egyetlen bő ívű, vágyteli éjt,
hosszasan elnyúló teljesedést.
Aphrodité, könnyörülj rajtam, Aphrodité!

– Lásd, ki vagyok. Értelek. Én ne
tudnám, hogy mi a gyötrelem? Átok.
Ismerem, úgy igaz, egyre kevésbé.
Rossz vagyok, éppen olyan, mint valaha.
Egy link. Istenek ölbe kúsztam utánad.
Mennyi csere, hév, bibeszál, póre baromság!
Dög némben a címem. Nevem a dög Aphrodité!
Csak ne akarjak a ronda tükörben legelészni!
Gyűlnek a ráncok, érnek az őszi gyümölcsök.
Lógnak a melleim. Ez van. Öregszem.
Ezen a csorba csoroszlyán még akad-e bűbáj?
Bűvöl-e még? Van heve? Lássuk, próba szerencse.
Megteszem érted, amit kérsz, macskapecér.

– Nővé, sőt gyönyörű nővé alakítom,
nővé változik édes, egerésző kis cicusod.
Mondd, mire vakulsz, mondd, milyen akarsz?
Mit szabjak ki belőle?
Mint a manöken, olyan éteri, karcsút? Rossz buja nőt?
Bízd rám, ismerem ezt a férfi didergést.
Hogy reszketsz, hogy remeg érte a csontod
is, hogy dörren mindened, ész oda! Lódulj!
Változik, éled. Nincs helyed itt a teremtség idején.

Éjszaka van, az ágyban, a paplan alatt
egymásba gabalyodnak, tépik a fák levelét.
Liheg a nőcica, síkosan elguruló
kis gyöngyöket ad, csókokat, ízeket.
Édes a harmatozás.
Dúlt öle dül, érti facsarni a lángot,
kulcsol a lába, a karja, sikongat.
Jaj, ne siess, van idő, még messze a reggel!

Messze, de nesz riad, ellöki öle hevéből hirtelenül
gazdija férfiszerelmét, megmerevedve fülel.
Ugrik az ágyból, fut, fut iramodva,
padlón friss husi cincog.

A lány asztala

Szerelmi ínség, szerelmi éhség
gyötört évekig, hosszan, sokáig.
Hogyha ma oda visszatérnék,
ahol kínlódtam, szenvedtem
szemöldökömtől bokáig,
szakadna, megtörne a mérték.

Nekiesnék a lány asztalának.
Milyen félszeg, ostoba is voltam,
hogy elém nem húztam a tálat!
Éheztem, s meg sem érintettem,
csak a szeméig jutottam.
Sugárban ugyan mit csodáljak?

A kezemet túvel tetováltam,
önkínzásul, most is ott a kék jel.
A kollégiumi szobában
tintával írtam a kezemre,
örzi vénen is a kézfej.
Miért nem hagytam el korábban?

Korábban, mielőtt megrögződött
bennem, hogy űznöm, hogy szeretnem kell.
Húzott álnokul, mint a csődört
csalja a sárló kanca, s elfut.
Mennyi kínos idő telt el
addig, hogy beláttam a csődöt.

Kívántam egyre, de őt kívántam
vagy csak a test kielégülését
elsőül, végre, önmagában?
Az bújt meg minden gyötrelemben,
görcsben: a szerelmi éhség,
a testé, amelyben mi más van?

Szédült bolondot csinált belőlem,
s én hagytam, hogy bolonddá is váljak.
Felébe vágtam felelőtlen
a bölcs kart idegroppanásban.
Asztalhoz ültem, kínáltak,
és ettem, ettem sietősen.

Urnázott porát hogyha kikapná,
ha elfújná, szétszórná az ózon,
hogy válna, hogy válhatna azzá,
akit magamnak kikapartam?
Ha van csontja, ne adjak rá
szoknyát, blúzt, húst, csak korhadozzon!

Meztelen szemét mindig eltakarta

A szemüvegét soha le nem vette,
szemüveggel nézett a szemembe,
meztelen szemét mindig eltakarta,
két szemét álul mindig bevakolta,
ha rám nézett, akkor nem ő nézett énrám,
szemüvege villant a lusta, könnyű, sétán,
szemem mélyében sohase merült el,
tudtam én, hogy mindig így került el,
mégis néztem, hogy belemerüljek,
ha csak szemén át is, de belekerüljek.

Az üvegen túlra néztem sóváran, esdekelve,
mint a kisgyerek, aki karácsonyra játékot szeretne.
A szememet belemerítettem,
de mélyébe soha nem eshettem.
Csak az a szem szeret, amely nincsen beborítva,
amelyben kitárul a két kerek pupilla,
amely kibontva, pórn, meztelenül szeret,
ahogy kihasadt, ahogy megszületett,
de mindig öltözve, mindig betakarva –
mit tudtam én, hogy okom van panaszra.

Nézhetem sokáig, hogy a szeme kék-e,
akkor se látom, hogy a szeme néz-e.
Meztelenre sohase vetkőzött,
előlem a szeme messzire vetődött,
csak a dioptria nézett vissza hűvös
közönyével. Hát nem ő? Az optikus a bűnös?
Az, aki szemüvegét soha le nem vette,
meztelen szemmél nem nézett szemembe.

Leejtette, csúnyán összetörte.
Lecsukta a szemét, már mindene póre,
a szeme, az ornyerge, a szája, a bőre.
Teste ha volna, rám nézne-e hosszan,
még most se szeretne onnan, ahonnan?

Bőröd végtelenje

Bőröd végtelenjébe nem látok sohase.
Mi férfiak, keressük a bőrben
a magát beburkoló nőnem
végtelenjét, és ebbe pusztulunk bele.

Festék a bőrük, fehér, kávészínű, fekete,
barna, mennyi változat a bőven
áradó, hívogató, forró színözönben,
amely egyforma, egyszín mélyüket fedi be.

Én csak a te egyetlen bőröd végtelenjét
akartam örökké elérni. Mindenütt
kerestem, kutattam, s elmerült

a leplek hullámaiban a festék.
És akkor lehajoltál, és akkor földerült
a mélyből a kezdet, a derűs jelenség.

Örök szerelmesek

Megálltam egy rongy kocsmá előtt,
ahol meredek lépcső vezetett
a mélybe, ahová nem járnak a nők,
a kényes tisztességesek,
csak az alkoholisták asszonyok.

Nem túl kedves, de gyorsjáratú pince,
iszunk valamit, megyünk is tovább.
Órák óta itatra szomjazott,
de hátrahőkölt: – Mit képzelsz, hogyan gondolod?
Egy nőnek legyen ehhez is gerince.
És meghökkentem: nincs nálam ostobább,
tudhattam volna, amit nem tudok:
ilyen helyekre nem ereszkedik le.

Megszégyenülve fordultam el,
a kocsmák csakugyan pokoli,
nem való ilyennek ez a hely,
a finom nő undorral kerül
az ilyen borgőzös, dohos,
idült részegekkel teli
infernót, másfelé otthonos.

Az ital örökös szajhája,
de mindig csak jobb helyeken.
Csak néztem a pince ajtajára:
én idejárom, micsoda förtelem
ez az olcsó hely, ez a lárma,
döböntem rá akkor hirtelen.

Nekem kell fizetnem, hová vihetem,
ez a nő azt hiszi, hogy fölvet a pénz?
Itatnom kell, de miféle helyen
itathatom, és mivel, fogott el a félsz,
ez a nő minimum whiskyvel él,
hírből ismerem, van ilyen ital,
de whiskyt inni túl drága szenvedély,
túl nagy nekem előtte a fal.

A koszos utcán jöttek a részegek,
én mentem oldalazva, mint
aki magát ki tudja vonni réveteg,
színlelő arccal, ha rájuk nem tekint.
Elmondjam-e a többi részletet,
hogyan az a nő hová és merre vitt?

Hogy másokkal is ugyanezt csinálta,
hogyan bárhol, bárkivel egy szóra lefeküdt,
nimfomán volt, az életét átpiálta,
és túl korán meghalt, nemsokára,
mint akit a hím és a szesz már álmában se fűt.
Nem csalt meg senkit: aki ágyról ágyra
jár, férfit váltogat, az elúzi a bűnt,

a megcsalás bűne arra nem tapad.
Eszeveszettül iszik, szeretkezik
sorozatban, csak a rossz kocsmaszag,
a szörnyű pincék dohos mélyeit
kerüli undorral, de bárkit befogad.

Úgyse lesz terhes, nem lehet gyereke,
jöhet az özön, egyetlen öröme,
jöjjön az ital vékonyan, vastagon.
Szegény nimfomán, senkit sem szeret,
csak a férjét, csak ő az oltalom,
akihez megtér, és akit imád.
Megdermedt, sápadt, örök szerelmesek.

Örök íz

Mint varjú, mely betelni visszajár
ablakpárkányra kirakott dióra,
mintha minddel, eggyel magasba száll,
megáldott helye a bádogcsatorna,
ott töri fel, zúzza szét naponta,
az az üllője, az a láthatatlan
rejtek, ahol a dió nyittatik,
aztán kiszáll, az udvar, ez a katlan,
e szakadék üres lesz holnapig,
de másnap reggel újra visszatér,
és kezdődik a csínytevés előlről.
A dió elfogy, és lassan itt a tél,
és nem röpül le többé a tetőről – – –

így jártam hozzád, így a testedért,
míg el nem fogyott belőle az óhaj,
a nála több, a vágy, a szenvedély,
hogy egyél, etetlek örökös dióval.
Minden testrészed kínált, úgy egyem,
ami te vagy, mind újuló kínálat,
hogy részeidből teljesség legyen,
teljesség, mely azt mondja: imádlak.

Így vártál mindig örök ízeiddel,
s most itt a tél, mely tűntöddel borít el.

Anna

Szőke, hulló, hosszú hajszárait
vankosról, ágyról szedegetem össze.
Anna szőkeségét szedegetem össze,
Anna szőke, hosszú hajszárait.

Anna örök, és Anna illó, póre,
a szőke sugár mindent elborít.
Anna itt volt, de lassan öltözik,
és gondja van már hosszan a fűzőre.

Annának haja mérhetetlen szőke,
Anna bágyadt, és elbúvó csípője
a tükörben a fénytől megtelik.

Anna elmegy, és elbúcsúzom tőle,
kopogni készül finom kis cipője.
S itt hagyja haja hulló szálait.

A lépcső gerincén

A köveken ültek, a partlépcső sovány
gerincén, mint ülnek rossz, kehes
lovon, megülve szőréen, talán még korán,
nem ismerve a lófutást, gyerekes
kíváncsisággal ülnek a gebére,
s meghökkennek, hogy mint vágtat a rétre,

úgy ültek ketten, a fiú meg a lány
a folyóvíz fölé emelt lépcsőzetes
hágón, alatt a víz csuklott szaporán,
szürkén, sodrása olyan félelmetes,
hogy beleszédülni is elég a fulladáshoz,
szorosan tapadtak egymáshoz.

Fönt a hídon buszok, autók
gyalogosokkal vegyest, némelyik megállt,
a vízbe bámult, nézte a folyót,
a házakat; márványhús paloták
a folyó mentén, sűrűn egymásba szökve,
s kérdezte, ki élhet bennük így örökre?

Nem bánták volna azt se, ha odales
rájuk hosszából az egész lusta híd,
de senki se néz, az ajkuk cserepes
a szomjtól, a szomj egészen megvadít,
s kevés az idő, az ebéd szünetében
esnek egymásnak, és nem maradnak éhen.

Tajtékok járnak pamaccsal a habon,
örvények forognak, a cipzár meghasad,
hersegve kinyílik, szétfut szabadon,
a lány szája is nyílik és megtapad
hosszasan, a fiú mit se bújtat,
egymásból könnyen ki nem szabadulnak.

A lépcső gerincén az idő elszalad,
a folyó megy, megy, hömpölyög.
Ha beleesnék, így jár a gondolat,
a mélybe sodorna, annyira szédülök,
de tartasz, fogsz a lépcső gerincén
csatolva magadhoz, mint fényhez a visszfény.

Fiatal, olyan fiatal

Fiatal, olyan fiatal,
tetőtől talpig szerelem.
Zuhogó nyári zivatar
veri, áztatja mindenem.

Oda a nyári zivatar,
nincs már a földön nyoma sem.
Ravatal, milyen ravatal
az a régi, a szerelem.

Fiatal, ma is fiatal,
én meg itt állok öregen,
némán, sápadtan, mint a fal,
mint a lehámlott szerelem.

Oda a nyári zivatar,
de még a földön nyoma van.
Utolsó búcsú. Az a haj
kihűlő arcomra zuhan.

A hazug

Tudja, hogy hazudik,
tudja, ha igazít
szavain valamit,
már az is hamisít,
tudja, hogy szavait
úgy mondja: – El ne hidd!

Tudom, hogy hazudik,
tudom, hogy kancsalít,
tudom, hogy ami sík,
görbére vonja mind.

A szeme lángjait
ha látom, elvakít.
Mikor életre szít,
halál felé taszít.

Statisztika

Emberi számítás szerint
én érem előbb el a sírt,

elvégre nő vagy s fiatalabb,
később oszlik rajtad el a hab.

Szörnyű statisztika! Rideg
nemlélek, átkozott szörnyeteg!

Átkozott, jósló statisztika!

Nyelvezt ölt rám, a számokét,
amit ő mond, nem csak szóbeszéd,

halmazati tényeken alapuló
áttetsző üvegű, otromba való,

olyan igaz, olyan egyszerű,
hogy előbb hal meg, aki hímnemű,

amióta jegyzi az átkozott
statisztika még a halálokat

is, hogy a szívbaj meg a rák
szedi a legtöbb áldozatát,

s főleg, hogy ki-ki hány évesen
hunyt el, nem ilyen mívesen

rögzíti a véget, a halált,
nem ilyen szépen, és nem kiált,

csöndesen írja be adatát

a Nagy Papírra, nem szánakozik
rajta, hogy ki mit veszít vele,

ő csak ír, följegyez, beüti,
kész, nem hallik semmi nesz,

nincs mennydörgés, a rubrikán
nem üt át a zokogó sirám.

Rovás leszek, egyetlen kis rovás,
ki tudja, miért, milyen ok miatt

előbb, mint te, mert hogy így szokás,
korábban megy el az, aki férfinak

született. Már ezzel számolok.
Szedelőzködöm, ezt-azt rámolok,

hajítok, szórom azt, ami szégyenem.
Menjek el tisztán, folttalan,

szeplőtelenül, a rosszaságokat
nyelje el a kuka, vagy a tűz,

volt belőlük egy egész áradat,
úgy omlana ki belőlük a bűz,

hogy holtomban is szégyellném magam.

Minek a titkok? Minek a szobor
leleplezése? Annyira botor

minden, ami volt. A bűneim
torzak, mért látni hűn megint?

Láttál és én is láttalak.
Éreztem, élek, vagyok, és te vagy.

Kellene bár, de nem rendelkezem.
A kézfogáshoz sincsen már kezem.

Nem szoktuk úgysem, ilyenek vagyunk,
és ezen már nem változtatunk.

A tárgyakat fogd, engem fogsz vele.
A tárgyaknak is van végrendelete.

Nekem ne volna? Olyan különös,
ami nincs, az örökre lekötöz.

Szabadulj tőle! Belőlem, aki nincs,
nyaranta még nagyokat meríts.

Forrás vagyok, hideg víz kötele,
egymásba fonva zuhog a mély fele,

nem áll meg soha, indulattalan.
Merítsen belőlem, akinek szomja van.

Virágszeretők

Te a kis finom virágot szereted,
én meg a szertelenebbeket,
de ha te azokat szereted,
megszeretem én is majd veled.

Te az orchideákat szereted,
ablakban óvod, neveled,
már jókor, kora délelőtt
lehúzod rájuk a redőnyt,

félig csak, félig, félközel,
hogy a nap ne égesse el.
Víz ömlik hetente, a kád
fürösztí az orchideát.

Villany fényében mosdatod
dédelgetett kis magzatod.
Te a halk, csöndes illatot,
én, ami harsányan zajong.

A kertbe én páfrányt ültetek,
te árnyékliliomot,
mely titokban derűt rejteget,
és csak magában mosolyog.

A páfrány csak levél, sok levél,
nincs virága, illata.
A páfrány erdőben is él,
a liliom soha.

Ágyam végében az ágyad

A kályha a szobát jól befűti.
De milyen az ágyba lefeküdni?
Milyen ez a mostani ágy,
ez az új heverő a derekadnak,
hogy esik rajta elheverni,
gerincednek jó-e rajta
elpilledni, nem túl kemény,
nem túl puha, lágy?
Jó vétel-e végre-végre,
mondd, megérte?
Forogj, fordulj, bal oldalon,
jobb oldalon jobb-e rajta?
Nem süpped úgy, mint a régi?
Nem horzsolja a gerinced?
Jó éjszakát, jót aludj, jól,
ne ébresszen a gerincsérv,
a gyógyíthatatlan csigolyák!

Mintha az égre feküdnél,
úgy pihenj el álmatagon!
Égen hogyha elpihennél,
nem szúrnak-e a csillagok,
fejed, ha a Holdra hajtod,
s előveszel egy esti könyvet,
tudsz-e rajta kényelmesen
olvasgatni altatóul?

Igazítsd meg a felhőket
derekadnál, hogy ne fázz,
gyűrd köréd a fehér paplant,
esőt nem hoz, szédelegve jár.
Puha, omló, szép a szemnek,
derekadat jól becézi?

Gondos kézzel igazgattam,
kondenzcsíkkal varrogattam.

Örök életű gerinced örök élet,
jól aludj!
Égen-földön sok-sok napon
föl ne riadj éjszakánként,
hogy ez fáj, az fáj, hideg vízzel
ne kenegesd hasogató lábszáradat!

Jöhet eső, szivároghat ereidre,
nővéreid a csillagok.
A nővérek! Örök élet
minden egyes éjszaka.
Reggel ha kelsz, ne mint száműzött,
ne mint vándorló idegen.
Én befogadtalak, és te befogadtál,
ágyam végében az ágyad.

Tartalékképzés

Már jöhet a tartalékképzés. Szükséges.
Nem is hogy jöhet, de jönnie kell.
Jó lesz telíteni a kongó malacperselyt
legalább a forgalomban lévő
legkisebb címletekkel,
de megfelel egy egyszerű pléhdoboz is.

Ha verset írunk,
a rímekből képezzünk tartalékot,
jól jöhet egyszer egy félretett,
memóriába hajított rím,
amely egy sor végéről hiányzik.

Ha fontosabb dolgaink csináljuk,
a tartalékképzés akkor sem árt,
s ha úgy ítéljük, a legfontosabb élni,
a túléléshez képezzünk tartalékot.

Az utánam jövő nemzedék
tárol magának, egy ideig
valamire még én is jó lehetek,
mint segédeszköz a családban,
őrizni gyereket, olyan kusza még.
Mert ő már a legnagyobb tartalék.

Irigység

1.

Irigykedve nézem a fiatalokat,
milyen jó nekik,
vétlen önzés bennük az ártatlan tudat,
észre sem veszik,
hogy úgy vonom, vonszolom magamat,
hogy csak bot segít,

arra támaszkodva, lassan lépkedek
utánuk, mind lehangy,
igyekszem, de léptük egyre sebesebb,
mindegyre távolabb,
utolérnem őket már végképp nem lehet
egy múltó perc alatt.

A lábfej zsidbad, a térd hasogat,
egyre merevebb
mind a két láb, hogy majdnem leszakad
rólam, de mit tegyek,
vonom, vonszolom, húzom magamat,
látzatot művelek.

Milyen szerencse, hogy ép a szellemem,
hogy az még mozog
ilyen korban is, nyolcvanévesen
is jár, gomolyog,
kavarog bennem az ész, az értelem
sok jele, vagyok.

Mind kerek még, minden gondolat
egymás nyomába lép,
váltófutásban még most is úgy szalad,
hogy szabályt sose vét,
átnyújt, átvesz, végül a célba csap
a váltókötelék.

Uralom még most is a szavakat,
rajtuk lépkedek,
vagy velük, csak el ne hagyjanak
ameddig lehet!
Kézen fogva járunk mint látó meg a vak,
a kettő egyre megy.

Mennyit gyűjtögettem! Itt van a haszon,
mind-mind támogat.
Ezüst fejű ékes vagy erdőmélyi som,
mikor mi hasznosabb.
Gazdag vagyok, úgy élek gazdagon,
mint aki százfelé szabad.

Csak rab lábam irigyli a könnyű suhanást,
amely tovaviszi
őket, a léptüket, a futást, a rohanást
ebben a tavaszi
melegben, fényben, mely engem földre ránt,
őket meg emeli.

2.

Irigylem a holdlassú öregek
fényes jövetelét,
ahogy jönnek, jönnek egyre közelebb
maguk szabta kimért
léptekkel nesztelenül, hogy belérezzenek:
egy máris ideért.

Jó annak, akinek a fülében a csend
örökre meglapul,
nem hallja, hogy a világ mit üzent
némán, hangtalanul,
csak a régmúlt, mely fülükbe visszacseng,
az, ami folyton új.

Jó annak, aki már időtlenül él,
de van még ideje,
talán kevés, de több a semminél,
és így kell élnie
tudatlanul, nem tudva, mi nem ér,
és mikor végzi be.

Jó annak, aki még bottal bár, elkopog
a múzeum elé
képeket látni, festett Paradicsomot
az élete köré,
vigasztaló Édenbe lépni angyalok
meg ideák közé.

Jó annak, aki semmit sem irigyel,
hogy ilyen bűne nincs,
nem külső mások javaira figyel,
ha másokra tekint,
érdemük ha van, magára ölti fel:
– Engem is boldogít.

Ma már pirulva nézem, irigylem őt,
ki mindent elvisel,
hogy elviselt minket is a színünk előtt
kopott éveivel,
hogy lehajolt, meghajolt, s nem beletört
a halálhoz közel.

A helyrehozhatatlan

Megretten újra valamitől.
Az elmulasztott dolgok félemlítik meg
újra meg újra. Mit tett,
hogy nem tette meg azt,
amit meg kellett volna tennie?
Azt, ami most már helyrehozhatatlan.
Azt, ami most már jóvátehetetlen.
Most már így lesz mindig?
Új meg új megtétetlen dolgok
jelennek meg előtte?
Még egy és még egy, még ez is?
Betömheteretlen rések, amelyeken
átfúj a sirokkó, váltakozva
északról érkező jeges fuvallattal,
egyre zordonabb, süvöltőbb,
egyre feszegetőbb, forgószelnél is
erősebb hullámokkal.
Hogy már soha többé!
Nem lehet a rést elzárni soha többé,
az a rés egyre rettenetesebb.
Átbújhatatlan a túloldalra, vissza.

Milyen gyönyörű idő járta,
és elhessentette fényességeit,
a sugárból összeállt kévekötegeket.

Ilyen tettektől retteg,
amikor már csordulóban a pohár.
Elhagyta érintetlenül.
Ettől rettegjen?
Tüledjen vissza könyökét használva
az évek engesztelhetetlenül sűrű tömegén?

Az elmulasztott óra megnyugvást ítél rá,
nyelvén a gyógyszer íze úgy oszlik el,
hogy mély, nyugtató álom hajlítja le.
Szárazon alszik, a rettenet elpárolog róla,
hajszálról hajszálra futkosva fölfele.

A tényközlés kényszere nem rettentí többé.

Oszlop és háló

Kikorhadt a vén akácoszlop,
oldalára dőlt a drótháló ölében.
Aki ideásta – tudjuk a folytatást.
A többi is ebből az utcasorból.
A temetőbe dőltek, a föld jó szoros.
A drótfonat, mint *asszonyi jóság*,
az tartja még le-leroskadóban.
Miért nem rózsasor, miért nem illatteli rózsák?
Most egy, aztán a többi.

Csak ne látnám!
Mindig a látható világ gyötri a szemem.
Kézért könyörög az oszlop.
Megadjam neki? Mit nem adnék,
ha túllátnék rajtuk, hogyha észrevétlen,
ha láthatatlan lenne valamennyi!
Ha csak koponyám sűrűjébe látnék!

Kézért könyörög az oszlop?
Másért könyörgök lankadatlan.
Még elérhetem a benső világot?
Hol vannak a láthatatlan hálók,
amelyek mindent szilárdan tartanak
erős, kemény, hűséges anyagukkal?
Oszlop és háló: egybeszögezve a kettő.
Ne kerítsetek körbe, látható halandók,
miért az oszlop, minek a szögesdrót!

A lobogó létra

Háromnegyed évszázad megy vele a tűzbe,
a tűzhely, a kályha emészti, nyeli el.
Egy tegnapi újság a társa,
az elől menő, a lángokat vető.
Az asztagok, a kazlak mennyébe vitt,
a magasba, a kévék, a szalma tetejébe
vitte rengőn, ingva, himbálózva
azokat a régi lépteket
fokról fokra följebb.

A lábszárcsontok elkorhadtak,
jó nekik a mélyben, a testvérül
korhadó, fajsúlyát vesztő koporsóban.
Ott nincs magasság, csak süket mélység.
De minek alább-alább süllyedezni
egyre ismeretlenebb férgek, nyüvek közé?

Fölhágtak, mert hágtak, egyre följebb,
szemük sarkából nézték a napot,
nem teli szemmel, vékonyan, súrolólag.
Elrendezték az utolsó kévéket,
az utolsó villa szalmát,
s tapogattak alá, le, most már boldogan.

De lejárt a létra ideje,
az idejét múlt időt
a tűzhely, a kályha emészti, nyeli el.

A tegnapi újság lejárt híreivel
egyre haszontalanabb.
Pártok, frakciók, népszerűségi listák
mennek a tűzbe, alacsony hőfokon
lobbannak lángra elő- meg segédeszközül.
A létra fokaira hágnak a hőben.
Friss értelmet nyernek az összegyűrt hírek.
A láng a tüzelővé aljasult
hágcsó roncsaiba kap,
úgy rágcsálja, akár a hernyó
őrli lassan levelét a fáknak.
Előre, mind előrébb nyes, fal,
hallani a csöndben a hersegést,
az elmúlás hatalmas robaját
a visszhangos, a lángoló térben.

A halálba menők

Kicsik, picurkák, picinyek,
borsszemecskék, borsökröcskék,
tökmagok, pöttömök, pirinyók,
a lábuk aprócska, úgy tipeg,
úgy totyog mind-mind, hogyha megy,
ahogyan bírja, lépeget,
rakosgatja ügyetlenül, hogyha nem vigyáz,
elesik, fölbukik, a lába még hibás,
ha nem fogná kezét a testvér,
ha nem mondaná, gyere, el ne essél,
eltipornák könnyen a többiek,
a sok-sok idegen gyerek.

Még csak most növekszenek,
még csak most nőnek fölfelé.
Még alig-alig
tudnak a világból valamit.

Mi soha annyit, amennyit nemsokára ők.

A világ még túl nagy, túl óriás nekik,
túl nagy ez a tolongás, tülekedés,
a sok még kisebb, a sok nagyobb
fiú, kislány, a sírók, a hallgatók.

Még csak most nőnének, nyúlnának fölfelé,
de már mennek, húzzák a többiek egyfelé.

Fogják egymás kezét, és mennek, mennek,
vonszolja őket a végtelen menet.
Anyá ha nincs is itt,
gyöngye lelküket tartja még,
hogya visszajön megint.
Nem sírnak, mennek, lépegetnek,
de a mécses néha mégiscsak eltörik.
Nem tudnak, nem kívánnak semmit,
csak mennek, lépegetnek, nem kérdezik, meddig,
és nem kérdezik, hová.
Mind csupa tipegés, csupa csoszogás,
még csupa bizalom,
még csupa lány reszketés.

Ha még egyszer járni tanulnak,
adj nekik, Ember, felnőtt, szép halált.

A láger megtekintése

Férj és feleség az összeterelt tömegben
az amerikaiak kényszerítésére átmegy
a láger barakkjain a foglyokat megtekinteni,
akik még nem hullottak el,
de már az emberi élet végső határán vannak,
s szégyenkezve takargatják maradék csontjaikat,
üres tekintettel nézik, mi történik,
még mi történhet velük,
hogyan mi ez a kirakat.
– Nem tudtam – zokog a feleség,
férjébe karol, úgy támoalyog végig
a barakkokon, a haláltáboron.
– Ne sírj, ők már nem tudnak ítélni,
ne nézz a szemükbe, mert még visszanéznek.

Az egyetlenegy

Otto Schimek emlékére

Egyetlenegyét találjatok,
egyetlen Igaz Embert,
aki megtagad!
Egyedül szól, hogy Nem,
amíg a többiek
még Igent se mondanak,
csak végzik, ki tudja, milyen lélekkel
a tarkónlövést,
a csoncsattantást.

Egyetlenegy,
aki Megtagad!
Fiatalnál is fiatalabb,
odavet mindent,
ami lehetne még,
annyira szabad.
Tarkóját adja, az életét,
s tagad, megtagad.
Közük zuhan,
a lelőttek közé
iszonyú boldogan.

Egyetlenegy vagy mégsem?
A többiek neve elszenderedett?
Hiszünk benne a többiek nevében.
Az Egyetlenegyek közül az Egyetlenegy,
aki megtagad a többiek nevében.
S mi boldoggá avatnánk. Nem lehet.

Adjatok poharat!

Meggyilkoltuk Radnótit, Szerb Antalt,
Sárközi Györgyöt, Fenyőt,
költőket, írókat, sok-sok halhatatlant,
és hány főkönyvelőt,
sörfőzőt, tisztviselőt,
falusi szatócsot, kereskedőt,
vívókardjával cselezőt – – –

meggyilkoltunk hány női félcipőt,
görnyedt öregek szerény műfogsorát,
hány tincset, hány hajkoronát,
hány férfikalapot, mennyi fejfedőt,
hány szép és büszke nőt,
meggyilkoltunk asszonyt és szeretőt,
mennyi kisdedet, csecsemőt – – –

meggyilkoltunk, de mennyi temetőt,
telhettek volna még hány halottal,
lett volna elég hely eltemetni őket,
lett volna elég a hazában a föld,
lett volna elég hant úgy, mint azelőtt,
s nem adtunk nekik honi pihenőt – – –

többen lennénk, velük is egyre több,
növelve észet, értelmet, erőt,
apasztottuk a nemzetet, hazát,
meggyilkoltuk a magunk igazát – – –

Bocsássatok meg érte, halottak,
Radnóti tudom, hogy megbocsát.
Bocsássatok meg halálba menők,
adjatok nekünk újabb szeretőt,
a túlélő adjon csecsemőt,
írástudót, férfit és gyenge nőt,
idegbajával is elviselhetőt,
lehet öngyilkos, de arról maga dönt,
ne mi döntsünk úgy, mint azelőtt,
azzal, hogy halálba tereljük, küldjük őt — — —

bocsássatok meg, Hannák, Enikók,
Pálok, Péterek, bármi a nevetek,
belénk oldódók, minket viselők,
bocsássátok meg, hogy nem tudunk
letörni minden gyűlöletet,
bocsássátok meg, a gyűlölők
nem kapnak tőlünk bocsánatot,
mi tőletek, remélem, kapunk.
Adjatok poharat, amit fölemelhetünk,
néhány órára adjatok csevegést,
összsorsról okos szavakat,
az eszteleneknek adjatok észet.

Jeltelen halottak

Hol van a sírja? Hol van eltemetve?
Hol süvített a hóihar fölötte?
Idegen földön, idegen hazában
nyugszik (nem nyugszik) tömegágyban,
tömegsírban a többiekkel együtt?
A korhadó holtakat lassan elfelejtjük.
Vagy mégsem? Addig, amíg él itt hagyott, árva
gyermeke. Az a fiú úgy megy a halálba,
hogy halálának utolsó pillanatáig
sóvárog utána. Csak még arra vágyik,
tudja, hogy hol halt meg, hol van eltemetve,
elmenne a sírhoz, még kúszva is elmenne.
Rögeszmésen vágyik, hogy tudja, merre, hol van?
Csak ezt az egyet tudja: – Hol tették le holtan?
Nem tudja meg soha, a halott katonákat
sebtében ásták el, aztán odébb álltak,
a háború nem állt meg, menniük kellett,
ha élni akartak, amíg el nem estek,
elestek ők is, őket is földbe tették,
akik még éltek, a bajtárs még ismerős testét,
de hol tették a földbe sietősen?

Milyen falu szélén, milyen temetőben,
ha temető, de csak egyszerű nyughely
jeltelenül, vagy összeábdált, sietős kereszttel.

Tegnap még tudták, hogyan hívták őket,
holnap elfelejtik, neveik elszűrődnek
bennük, a mélybe itatódnak,
mennek tovább, neki a fagynak, a hónak,
szétszórva, reménytelenül az elhagyott hazába
érni el, ha van visszaút, ha még nem hiába.

Öröklakások

Öröklakások, ha még annak hívják
ezeket a magántulajdonú, társasházi
lakásokat, amelyek egyikében kvázi
öröklakó vagyok én is, de leginkább
átmeneti vendég. És ilyen az egész ház,
elköltöznek, beköltöznek. A vén ház,
a vakolat egyre omlik róla, s mi mind, kik
életünket ebbe a házba merítik,
egyenként omlunk, oszlunk ki belőle.
Cserélődünk, dehogyis élünk itt örökre.
Mire megismernénk új szomszédainkat,
egy-két esztendő, és máris elillannak.
Az egyik fölszed, ukrán, aki új házára vágott,
a másik elhajít, nem érez, nem tud, elszivárogo.

Itt lakott Schwarcz Gyula, meghalt Auschwitzban.
Itt lakott Hadházi, és nyugszik már a sírban.
Itt lakom, én vagyok ma már a legeslegidősebb,
a lakók névsorából lassan kitörölnek.
Milyen tarka nép! Az egyik köszön, mindig és előre,
a másik rád se vakkant, nemhogy üdvözlőne.
Mintha olyan sokan élnénk együtt, egy udvarban,
hogy megismerni egymást megvalósíthatatlan,
holott kis falu ez a város külterében,
egymás virágait megöntözzük a nyarak hevében,
s milyen különös: a módos a legneveletlenebb,
magasra emeli a pénzteli zseb.
Lelke rajta. Aki emberséges
jellemmel, szerénységgel ékes,
itt viszonzást kap, tovább él mibennünk,
hihetővé teszi, hogy érdemes szeretnünk,
érdemes a másik után nyúlni,
ha földre hanyatlik, de még nem életen túli.

Hanyatlik a ház, de még sokáig hanyatlik,
nem örökház, nem is pillanatnyi.

Egy hajléktalan görnyed a fal tövében.
Örök otthona az utca. Palackja belsejében
egy megfeneklett hajó. Látni ilyet olykor
szobadíszül. Messzi tengerekre gondol?
Házunk öbleiben se hajó, se tenger,
szobadíszek vagyunk kétes életünkkel.

Karantén

Emlékszel még rám úgy-ahogy?
Három hét örökkévalóság,
azóta elnyíltak a rózsák.
Tudod-e még, hogy ki vagyok?

Őrzöl-e, fogsz-e szorosan,
vagy elillanok a kezedből?
Már elillantam a fejedből,
emlékem is már odavan?

Te még a pillanatnak élsz.
Egyik az időből kimászik,
és máris ideér a másik,
megfogni egyet is nehéz.

Csak akkor vagyok, hogyha látsz,
ha nem látsz, eltűnök előled,
ahogy a sugár a tükörnek
egyetlen elfutó villanás.

De egyre nő a pillanat,
magasba tapogat a tőből,
mind többre telik az erődből,
lassanként azon túli vagy.

Elmúlik végül, ami rossz,
kinyílik egyszer a karantén.
Szabad leszek majd, és te szintén
olyan szabad, hogy mosolyogsz.

A kosárfonó

Minek ültessenek kosárfonó fűzet,
 ha nem fon már belőle kosarat
 az a kéz, amely finoman hajtogat
vesszőhöz vesszőt. Bizony, por és fű lett.

Meg-megleptél egy új művel bennünket.
 Ily tudományra adtad magadat.
 Igazad volt, azt hiszem, igazad,
hogy társul vetted magadhoz a fűzet.

Mert úgy látszik, hogy mindenkit elűznek,
 egy végső házban nyugszol egymagad,
és nyittatásra egy lélek se zörget,

csak mi térünk be sötét műhelyedbe.
Elcsüggedtünk, egy új erő jöhetne.
 Ezt az új erőt onnan is te add!

Két út

Ez a te utad. Mit bánom én,
megyek én is a magamén.

A te utad szűkös, nem is út,
keskeny, szoros sötétségbe szúrt

ösvény, botor csík, de sohase tudod,
hol a veleje, merre kanyarog,

alig látni, úgy benőtte az
otthonos csalán, a langaléta gaz,

alatta pedig észre nem vehetőn
sár cuppog, sár van bakancson, cipőn,

amelybe zavaros, bűzös víz folyik,
észre sem veszed mocskos tajtékjait,

térdhajlatig érő csizma kellene,
hogy átkelj a mocsáron, ellene.

Utadon legalább három fenevad áll:
az Észvesztés, a Vakság, a Félhomály,

abból is a rosszabb, a csíkozó sötét,
mely álcázva, szökellve ront feléd,

a Vakság, amely a barlangokban él,
lecsap rád, elnyel, lötytyedt és kövér,
az Észvesztés, amely lángokkal emészt,
névében hordja, hogy elvesztet az észet,

ami még megmaradt, s nem lesz asztalos,
aki ilyen örültet ápolgatna. Nos,

ez a te utad, a másik az enyém.
Találkozunk az erdő közepén.

A lét etetése

Kövér disznó a hájas élet,
a szűk ólból ahogyan kidagad.
Etesd a szép disznót, tenmagad,
sovány halálnak drága étek.

Vidd mélybe a nemlét kilóit,
legalján zörgesd a csontjaid,
eszmélj, töprengj, ne töprengj, melyik,
a lét vagy a nemlét valódibb?

A létre dúródik a nemlét
sötétes árnya, a végtelen.
A nemlétnek nincsen íze sem,
a vályú alján semmi moslék.

Legjobb habzsolni, folyton falni,
az esti tányéron a cupák
feszítse rajtad a hacukát,
s hogyha túl szoros, gombold csak ki.

Bízd rá csak okosan a bölcsre
a lét meg a nemlét gondjait,
csak egyél, igyál addig, amíg
életben hagy a vakszerencse.

Műhely

Vettem szerszámot évek során annyit,
egy műhelyre elég;
ami munkát, fáradságot könnyít,
és használtam felét.

Láttam, ellopva, titkon mesterektől
a mű fortélyait,
kívántam eszközt, amely, bár legyen tör,
szike, mely sebesít,

ha magamra rántom. S lassan beláttam,
hogymindent nem muszáj
akarni, magammal legyen arányban
akkor is, hogyha fáj.

Magammal arányban? Túllontúl szűkös.
Tudom, hogy ki vagyok.
Magamnál nagyobb. Vak szemetek bűnös.
A ti szerszámozatok.

Minden fény, minden csillag műhelyemben
sugárral gyarapít,
már-már ezernyi fény sűrög szememben,
tölg, szúr, elvakít.

Jótét eszközök sűrűjében élek,
mozgok, mind enyém.
Ha készítettem valami egészet,
ők tették, nemcsak én.

Újat akarok, még egyet, egyetlent,
egy eszközt eszközül.
Mire? – kérdezik, s felelek ijedten:
– Aki fél, így örül.

Búcsú

Lehajolok utoljára hozzád.
Még egyszer már aligha lehet.
Akár a tükrön a lehelet,
illanunk, s a tükröt összezúzzák.

Milyen kézzel érintsem az urnát,
amelyben elpihensz helyett,
hogy szöknél, hogy áttörnéd a burkát,
te változatlan és örök egy?

Nincs magyarázat és nincs tanulság.
Sejteni kezdjük a Végtelent,
a soha már sajgó, tompa súlyát.

Van kerted, van élő Édened,
ápolhatnád hosszan a gyümölcsfát.
De hová tűnt a munkáló szabadság?

Tömlöcbe, urnába vettetett.

Sajnálom

Sajnálom, ami utánam marad,
minden, minden veszendőbe megy,
nem az, de mégiscsak örület,
hogyan olvasatlan egy színdarab.

A sok fél mű, a sok kézirat.
A sok évnyi előkészület –
mire? De megingott, vége lett,
beletört a félkész gondolat.

A számtalan fogható anyag,
az egy személy, a hű öltözet
elválnak, mint perelő felek

bíró előtt, s belenyugszanak,
hogyan változtathatatlan. Külön
élnek tőlem saját földjükön.

És mindenem veszendőbe megy.

A cél tragédiája

Küzdök, célomat tehát megtaláltam.
A küzdelemben újabb küzdelem,
és ez így megy, egyre csak küszködöm,
célomban rejlik egy újabb cél maga,
a cél nem kímél, újra-újra zaklat,
forog előre újabb cél felé
kerékfogakon, melyek olajozva
sokára kopnak el, akár a remény,
ez a megfoghatatlan gördülés
a pályán, az úton, az visz, az hevít.

A remény a káprázat más neve,
a haladás látomása, ha van
előreút a zökkenőkön át.
Múlik egy kordarab, elmúlik Athén,
elmúlik Róma, fordul a kerék
a tökéletes körön, a tengelyen,
a küllők súlyt könnyítő leleménye
által, s jönnek a barbárok, az űződő
népek, a múltó hatalmak, Kelet
indul el Nyugatra, foglal és olvaszt,
avagy beolvad, olyan olvadékony
minden. Vegyülő, örök ötvözet.

Fenséges elmék nyitnak új utat,
eszmeszálla új eszmeszál tolul.
Ez az előreút, a haladás,
a szent haladás bővülő igéje?

A részeire osztott korszakok
csak jönnek és múlnak. De van tovább?
Olyan hiteltelen minden. A küzdés
nem növel, célját sose éri el.
Megyünk az űrbe, túlontúl hideg,
mint hűvös az ész. A nagy tudomány
árnyékában, a trágya sűrűjéből,
a televényből kikel a pondró,
mert átvészelte a humanitást,
áttelelt bennünk, napvilágra bújt.
Irtottuk egymást, tarra vágtuk a Földet,
kopár. Én, aki célomat elértem,
küzdjek mégis? De ki tart majd velem?
Mit ér az osztott, sivár küzdelem?

Epilógus

Vedd úgy, hogy egyre kortalan vagy,
nehéz ugyan, de még birtokon belül vagy,
birtokod még, hogy élsz, hogy portalan vagy,
egész vagy még, ha roskadva is, egész,
nem égettek még el, ahogyan kívánod –
hogy égettek volna, nyers még a világod.

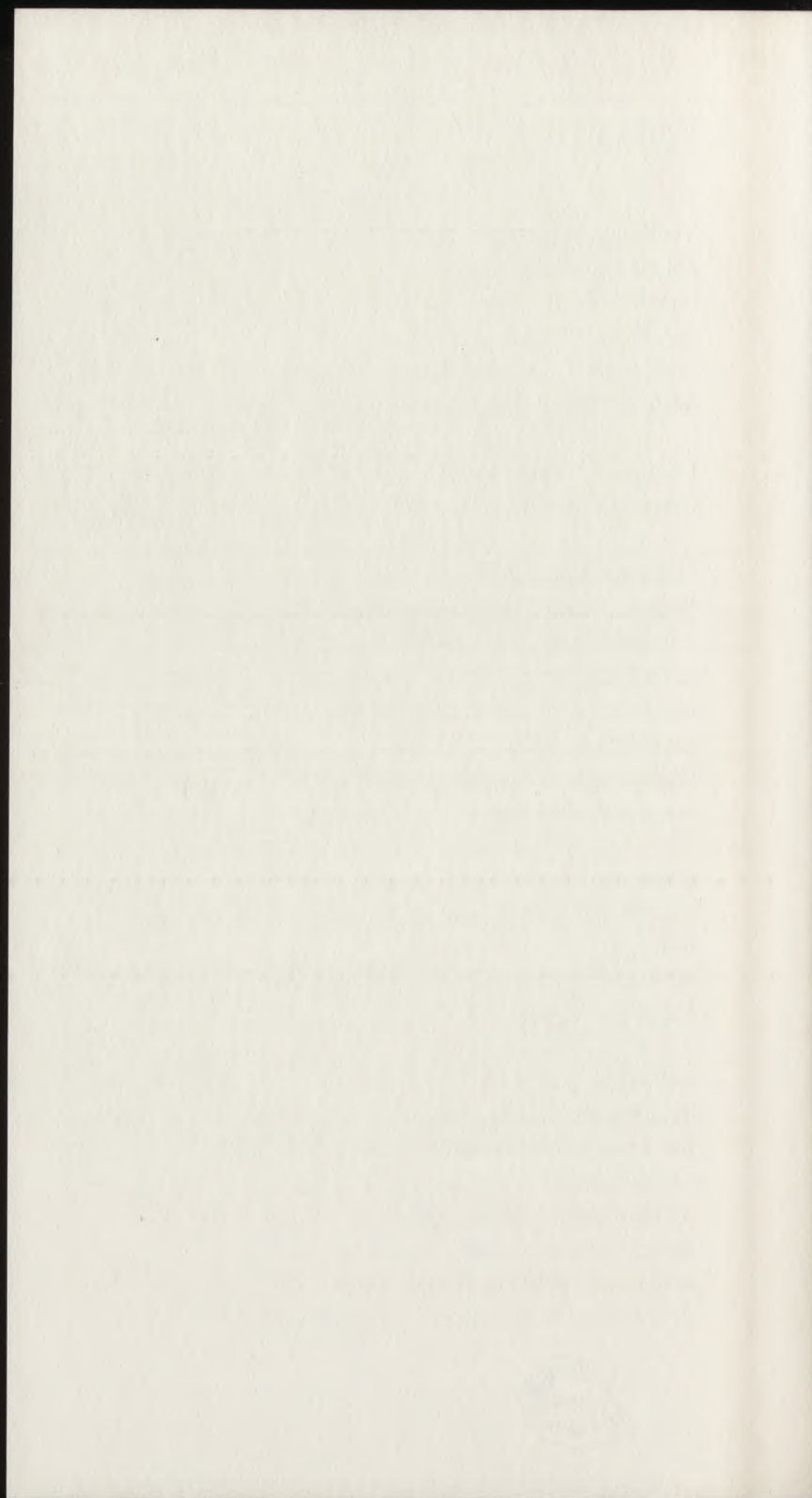
Ha nem ingerel a mű, késztet hát a Semmi,
libegni, lengeni, két tett közt lebegni.

Csak most tudom, mostanság,
hogy mi a szálakról leszakadt szabadság,
a hálóról most, hogy leszakadtam,
azt a hálót most, hogy szétszaggattam,
most, hogy sarkokba, zugokba nem szállok óvatlan,
semmi se kényszerít, a kegyetlen kényszer
legyen csak másoké, röpdülni alá s fel,
összebékültem már a kerti sötéttel,

olyan tág a kert, hogy bolyonghatok benne
észrevétlenül, mindenektől messze,
fényzugok, kegyhelyek, oltárok,
nem avattok döggé, rám hiába vártok,
halálfejes lepkét, kint, kívül, ezentúl

csillagfényszálak sem ejtenek foglyul,
begubózom, ha kell, vagy élek ismeretlen,
mert magamat magamnak megnyertem,
súlytalanul, a legnagyobb szabadság
űrében tágulok, jövök újra létre,
ahogy egykor kezdtem a zaklató hajsztát
magamhoz újra visszatérve, érve.
A végén azt se mondom, hogy talán megérte.

Tartalom

Iniciálé	5
Kiment a ház az ablakon	6
Az Aranycsapat a félhomályban	11
Két kéz	13
Akinek igaza volt mindig	14
Ami nem változik	16
Két négysoros	17
Lámpa Brúnó rekonstruált éjszakája	18
Pályaudvar	20
Öten öt vaságyon	21
Párhuzamok	23
A véreb	24
Leples gyémánt	26
A tükör	27
Egy-két-há!	28
Iramló idő	29
Előrejelzés	30
Pimodán	31
Kereszt az erdőn	32
Stabat arbor	33
Bontott keresztfa	36
Szembesítés	37
Lecke	38
Rezervátum	39
A kígyó	40
A rög	41
A hírhozó	43
Háború	44
A rossz hit	45
A veszély	46
Az ember él	47
Odi profanum vulgus	48
Az évad belsejében	49
A fekete lyuk	50

A szarvasok dala	52
Űzve, kétségbe esve	54
Kert	56
A virágillat árján	57
A lenyakazott rózsza	58
Kopár sziget	60
Kinyilatkoztatás	61
Hajnali fény	62
Columba palumbus	64
A nyíllal átlőtt varjú panaszkodása	65
Két nagy óra	67
Salvador Dali órája	68
Csikorgó madarak	69
Európa	71
Dante mondja	73
Ritkuló világ	75
Napjaink	77
Az öldöklő angyal	79
A gyöngé pont	80
Várakozás	81
Kihalás	82
Dzsungel	83
Láncra vert eső	85
A teher	87
Szakadozás	89
Ép ésszel mire mész?	91
Ninive	93
Mit ér a szó?	94
Füstölő cigaretta	95
Találkozás	96
A különb gyász dala	97
A templomépítő	98
A toronyőr	100
Sorminta	101
A mások nyoma	103
Rémület	104
Az egy	106

Imadaddin Naszimi kaszídája	107
Csokonai Vitéz Mihály ébresztése	110
Segesvár	112
Petőfi Sándor egy mondatára	114
A látó	115
Babits	116
József Attilának	117
József Attila összes versei	120
Szárszó	121
Kosztolányi	122
Torokgyík	123
A lassú lugasban	124
Rilke	126
Híján a halálnak	127
Tomiból megy a levél	129
A puszta fal	131
A részek eltávolodása	132
Egyesített állam	133
Akmé	134
A lány asztala	137
Meztelen szemét mindig eltakarta	139
Bőröd végtelenje	140
Örök szerelmesek	141
Örök íz	143
Anna	144
A lépcső gerincén	145
Fiatal, olyan fiatal	147
A hazug	148
Statisztika	149
Virágszeretők	152
Ágyam végében az ágyad	153
Tartalékképzés	155
Irigység	156
A helyrehozhatatlan	159
Oszlop és háló	161
A lobogó létra	162
A halálba menők	164

A láger megtekintése	166
Az egyetlenegy	167
Adjatok poharat!	168
Jeltelen halottak	170
Öröklakások	171
Karantén	173
A kosárfonó	174
Két út	175
A lét etetése	177
Műhely	178
Búcsú	179
Sajnálom	180
A cél tragédiája	181
Epilógus	183

10052/24

Kalota Művészeti Közhasznú Alapítvány
Napkút Kiadó Kft.

1027 Budapest, Fazekas u. 10–14.

Telefon: (1) 787-5889

Mobil: (70) 617-8231

E-mail: napkut@gmail.com

Honlap: www.napkut.hu

Szerkesztő: Sütő Csaba András

Tördelőszerkesztő: Szondi Bence

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda

ISBN 978 615 6555 93 9

Párhuzamok

Tizenkilenc éves vagyok.
Nem lettem csoda. S nem sajóg.

Huszonhat esztendő vagyok.
Élek, ágyamban szunnyadok.

„Harminckét évem elszelelt.”
Észre se vettem, hogy letelt.

Már negyvenkét éves vagyok.
Élek, új előtt ringatok.

Ötvenhárom éves vagyok.
Nem hordok ezüst sisakot.

Meghalt, és máris utcanév.
Számolatlan jön évre év.

Egy szál ember a hold szívéén.
Gyullad a kerek esti fény.

Egyetlen árnyékot vetek.
Döndül a hold, a szívetek.

2990 Ft

9 786156 555939

GYŐRRI LÁSZLÓ

Lánycra vert eső